

JOŽA HORVAT

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Ulica Republike Austrije, HR-10000 Zagreb
jhorvat@ihjj.hr

IZ ANTROPONIMIJE LUDBREŠKE PODRAVINE: OBITELJSKI NADIMCI U SVETOME ĐURĐU, OBRANKOVCU I PRILESU

Uvod u proučavanje antroponimijskih sustava Svetoga Đurđa, Obrankovca i Prilesa, triju naselja općine Sveti Đurđ, temelji se na primjerima potkrijepljenoj klasifikaciji imenskih formula korištenih u službenoj i neslužbenoj komunikaciji. U središnjem dijelu rada s posebnom su pozornošću proučeni obiteljski nadimci prikupljeni terenskim istraživanjem. Poslije osvrta o metodologiji istraživanja slijedi jezična analiza korpusa koji čini 121 nadimak. U prvome se dijelu razrade predstavlja semantičko-motivacijska i tvorbena raščlamba nadimaka, a u drugome se tumače njihove fonološke i morfološke značajke.

1. Uvod

Općina Sveti Đurđ nalazi se u sjeveroistočnome dijelu Varaždinske županije, tj. u ludbreškoj Podravini. Na području površine 45,86 km², sa sjevera omeđeno me polojem rijeke Drave, a s juga rijekom Plitvicom, u tipičnome nizinskom krajoliku¹, smješteno je dobro povezanih devet sela koja općina obuhvaća: abecednim redom to su Hrženica, Karlovec Ludbreški, Komarnica Ludbreška, Luka Ludbreška, Obrankovec, Priles, Sesvete Ludbreške, Struga i Sveti Đurđ.

U geografsko-prometnome smislu to područje pripada periferiji jer se nalazi izvan glavnih željezničkih i cestovnih prometnica. One, nešto južnije, povezuju glavna središta u longitudinalnoj dolini Drave (Varaždin – Ludbreg – Koprivnica). U općini i župi, koje nose isto ime, osovину predstavlja naselje Sveti Đurđ (*Svētī Žūrč*), smješteno na križištu ceste koje povezuje općinska naselja Luku i Komarnicu na zapadu te Karlovec na istoku s transverzalnom poveznicom između Ludbrega (u Podravini) i Preloga (u Međimurju). Uz istu prometnicu, južno od Svetoga Đurđa, danas prostorno gotovo neodijeljeno, nalazi se naselje niznoga tipa Obrankovec (*Brôjnkūvec*). Zapadnije, cestama povezan s obama mjestima,

¹ Prema dostupnim podatcima i zemljovidima, prosječna je nadmorska visina 150 metara.

nalazi se Priles (*Priles*).²

Povezanost triju navedenih sela³ odražava se i u svakodnevnoj interakciji stanovništva.

Prve spomene naseljâ nalazimo u crkvenim popisima župa i kanonskim vizitacijama ili vlastelinskim popisima pripadajućih im posjeda.⁴

Župa Sveti Đurđ spominje se u prvome popisu župa Zagrebačke nadbiskupije iz 1334. godine Ivana Arhiđakona kao *Ecclesiae sancti Georgyi in Spinis*. Na popisu ludbreškoga vlastelinstva Sveti Đurđ, nazvan Szent Gyorgy, nalazi se, uz Luku (*Lonku*), već 1360. godine. Usporedbe radi, Priles (*Perlec*), Obrankovec (*Obrankowcz*), Karlovec (*Carlowsz*, koji je imao svoje feudalne gospodare) i Struga (*Ztrwgha*) pojavljuju se na takvim popisima 1495., a Hrženica (*Rosenycza*), Komarnica (*Komarnicza*) i Sesvete (*Zazwethe*) 1598. godine. Trajnu naseljenost toga područja, dakako, treba pretpostaviti mnogo prije.

Sustavni popisi stanovništva odražavaju kretanje stanovništva na istraživanome području.

	SVETI ĐURĐ (općina)	Hrženica	Karlovec Ludbreški	Komarnica Ludbreška	Luka Komarnička	Obrankovec	Priles	Sesvete Ludbreške	Struga	Sveti Đurđ
1789.	2325	530	353	83	75	79	136	364	342	363
1817.	2154	565	332	68	59	40	135	358	316	335
1839.	2860	698	388	131	120	86	182	419	379	457
1857.	3230	752	438	131	156	107	204	486	495	461
1880.	3742	822	556	150	157	104	223	580	593	557
1890.	4315	959	659	186	215	115	252	634	679	616
1910.	4706	991	708	233	225	146	267	683	829	624
1921.	4807	1045	721	232	214	160	294	663	829	624
1931.	5045	1101	743	270	240	163	346	686	840	656
1948.	5581	1216	887	246	302	167	335	802	892	734
1971.	4788	1074	697	209	297	138	291	666	700	716
1991.	4410	1004	648	191	307	138	262	561	574	725
2001.	4174	948	607	178	276	132	234	519	537	743
2011.	3803	830	591	180	257	114	230	490	458	646

Tablica 1. Podatci o kretanju broja stanovništva u općini Sveti Đurđ⁵

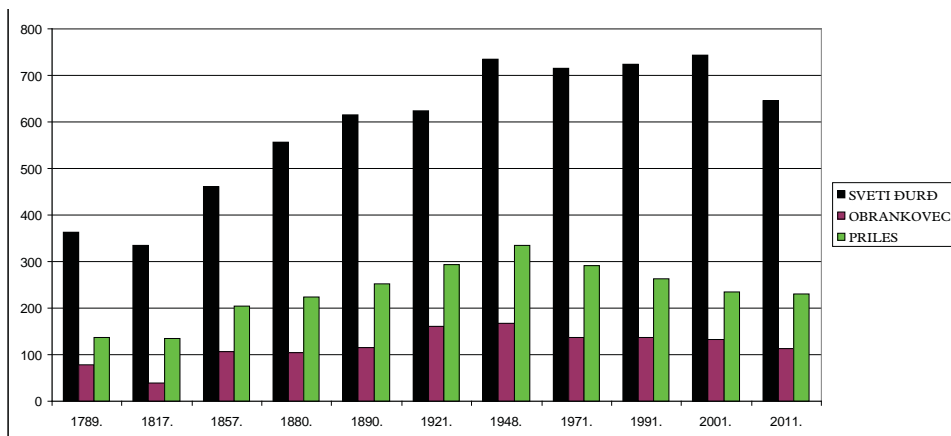
² Više podataka nude Buturac (1990: 101–127) i Belović (2008: 29–34).

³ O svakodnevnoj gravitaciji Svetomu Đurđu svjedoče svi stanovnici istraživanih triju sela: djeca pohađaju istu osnovnu školu, od mladosti sudjeluju u životu župne zajednice te surađuju u raznim aktivnostima (vatrogastvo, udruge, dramske skupine itd.), koriste se uslugama pošte, ambulante, općine i sl., a zajedništvo je očito i pri ispraćanju bližnjih na svetodurđevskome groblju.

⁴ Detaljnije povijesne podatke ističu Belaj (1983: 219–225), Buturac (1990: 101–127) i Belović (2008: 37–40).

⁵ Prema podacima preuzetima s <http://www.dzs.hr/i/Ludbreg-ludbreška-Podravina> (1997).

Za potrebe ovoga rada izdvojeni su neki podatci⁶ te su usustavljeni u sljedećem grafikonu.

Grafikon 1. Kretanje stanovništva u Svetome Đurđu, Obrankovcu i Prilesu

Podatci prikazani u grafikonu, općenito uzevši, odražavaju stanje u cijeloj općini. Od početka devetnaestoga stoljeća stanovništvo je, vrlo vjerojatno zahvaljujući dobrim životnim uvjetima, bilo sve brojnije. Prema broju stanovnika Hrženica je oduvijek vodeće mjesto u općini, a Obrankovec najmanje, dok je Sveti Đurđ, prema istome kriteriju, svoj status drugoga najmnogoljudnijeg naselja nakon 1851. ponovno stekao tek 1971. godine. Zbog svojega centralnog položaja sve do 2001. godine uspješno se odupirao trajnomu smanjenju broja stanovnika⁷, očitujući nakon maksimuma u općini zabilježenoga 1948. godine.

Opisani trend stalne depopulacije opravdava želju i potrebu, bilo iz perspektive znanstvenika, bilo sa stajališta zaljubljenika u tradiciju, da se očuva baština svakoga sela. Vođen tom mišlju te podsjećajući se da *verba volant, scripta manent*, uz nezaobilaznu pomoć svojih informanata i njihovih bližnjih⁸, predstavljam...

⁶ Cilj je ovoga pregleda ilustrirati kretanje stanovništva, stoga je od dostupnih statističkih podataka (od 1771. do 2011.) uvršten samo dio nuždan za kontekstualizaciju teme. Masno su otisnuti podatci za tri sela u kojima su obavljena terenska istraživanja.

⁷ Prema dostupnim podatcima, u posljednjih dvadesetak godina u općini živi šestotinjak stanovnika manje, što odgovara populaciji većih sela *Žuržojnske* općine.

⁸ U istraživanju su kao informanti, s kojima sam podatke prikupljao, analizirao i provjeravao, sudjelovali:

- za Sveti Đurđ: Franjo Bahat, Stjepan Belović, Anka Horvat, Darko Kovaček, Đuro Kovaček, Franjo Kovaček, Ivan Kovaček, Jelka Kovaček, Zlatica Kovaček, Seka Markovčić, Stjepan Markovčić, Marija Milak, Josip Orlović, Dora Sačer, Štefica Sačer, Marija Vađunec, Dragica Zlatar;
- za Obrankovec: Katica Horvat, Anka Kovačić, Ivan Ribar;
- za Priles: Đurđica Gomaz, Ruža Kos, Anka Kovačić, Marija Magdalenić, Seka Markovčić, Stjepan Markovčić, Božena Rak, Nada Sermek, Ana Zgrizek.

2. Antroponimijske kategorije u naseljima Svetome Đurđu, Obrankovcu i Prilesu

U sinkronijskome stanju identifikacija i diferencijacija stanovnikâ u Svetome Đurđu, Prilesu i Obrankovcu ostvaruje se, ovisno o komunikacijskome kontekstu, uporabom različitih antroponimijskih kategorija.

2.1. Neslužbeni komunikacijski kontekst

2.1.1. U obitelji, najintimnijem komunikacijskom okruženju, pojedinca se identificira *jednoimenskom formulom*:

a) neutralnom varijantom osobnoga imena, npr. *Ana, Bártul, Blâš, Dànica, Dôra, Drâga, Drâgy, Žúra, Filip, Iva, Jákyp, Jêla, Kârlý, Klôra, Ľuka, Mârku, Mârtin, Martína, Nâda, Pâvel, Pêter, Ròk, Rûža, Sòfija, Tòma, Vâlent, Viktýr, Zlâta* itd.

b) familijarnom varijantom osobnoga imena⁹, npr. *Ánka, Bedêna* [< Benedikt], *Bòlta* [< Baltazar], *Bôra* [< Barbara], *Ciljka* [< Cecilija], *Dânc* [< Danijel], *Dòlfa* [< Adolf], *Drâš* [< Andrija], *Fêrda* [< Ferdinand], *Frânc, Frâncá, Fýrjôn* [< Florian], *Gâbra, Gôber* [< Gabrijel], *Ífka, Jôlza* [< Elizabeta], *Jòška, Jòža, Jòžek, Jùli, Júlka, Jûrša* [< Ursula], *Kâta, Lâci* [< Ladislav], *Lòjs* [< Alojz], *Lòvra, Ľúdvá* [< Ljudevit], *Mâlča* [< Amalija], *Mâra, Mârjca, Matjôš, Mîca, Micjka* [< Marija], *Mîka, Mjùla* [< Nikola], *Mîrku, Miška* [< Mihael, Mihovil], *Mòna* [< Monika], *Nôci* [< Ignac], *Pêry, Rùdi* [< Rudolf], *Sîda* [< Sidonija], *Štêf, Štêfa, Tilča* [< Matilda], *Tònc* [Antun], *Trêza* [< Tereza], *Týmôš, Vînc, Vlâdi, Zêfa* [< Jozefina], *Zvònký, Žiga* [< Žigmund] itd. ili

c) osobnim nadimkom, npr. *Brâcy, Cicy, Mâšljin, Sêka, Svilence* itd.

Jednoimenska formula rabi se i pri izravnoj interakciji dvaju sugovornika.

2.1.2. Unutar porodice (rodbine) osoba se može identificirati:

– *jednoimenskom formulom*:

- a) neutralnom varijantom osobnoga imena
- b) familijarnom varijantom osobnoga imena ili
- c) osobnim nadimkom, odnosno

– *dvočlanom formulom*¹⁰:

a) varijantom osobnoga imena i posvojnim pridjevom izvedenim od varijante osobnoga imena člana obitelji (najčešće roditelja ili supružnika), npr. *Drâgec*

Na pomoći, savjetima i strpljenju od srca im zahvaljujem.

⁹ Familijarne varijante osobnoga imena (svakodnevni oblici imena) obuhvaćaju pokraćena imena te izvedenice. Takva formula rabi se najčešće.

¹⁰ Budući da sastavnice nisu uvijek imena, takvu formulu nazivamo *dvočlanom*, a ne dvoimenskom.

Maričin, Marija Ivuva, Franca Vladijeva, Tręza Rokuva itd.

b) varijantom osobnoga imena i ktetikom mjesta u kojemu sada živi, npr. *Drágec kuzminski, Káta xřzenička, Mária petrófska, Tónč petrófski, Tręza lóčka, Zóran tñnyfski, Zóran kupřivnički*¹¹ itd.

c) apelativom sa značenjem rodbinske veze i varijantom osobnoga imena, npr. *téta Růža, vųjča İva, vųjča Źůka, vųjna Mária* itd.

d) apelativom sa značenjem rodbinske veze i ktetikom mjesta u kojemu sada živi, npr. *kůma pręlučka, mąma kupřivnička, stríc prileški, stríc zágrebački, tęca kumórníčka, vųjča jalžabęčki* itd. te

e) apelativom sa značenjem rodbinske veze i obiteljskim nadimkom, npr. *mųjka Smólčeva, strĩnika Strícuva, tęca Můščeva, tęca Štefájnkuva, tęčika Matól'eva* itd.

Unutar porodice (barem prema potvrdama ispitaniká koji su doprinijeli skupljanju i tumačenju građe) nisu zabilježene kombinacije (varijante) osobnoga imena i obiteljskoga nadimka kao ni (varijante) osobnoga nadimka i obiteljskoga nadimka¹².

2.1.3. U većoj zajednici (dijelu sela ili cijelome selu) moguća je uporaba jednoimenskih i dvoimenskih formula.

Za preciznu identifikaciju i diferencijaciju rijetko je dovoljna *jednoimenska formula*. Jedinственe osobne nadimke (npr. *Bugar, Cícų, Cóla, Cųjek, Cůmba, Čůček, Źi, Fąšjenk, Glódnj, Migač, Pimpa, Sinek, Táta* itd.) ili, rjeđe, varijante osobnih imena (npr. *Źán, Źůliju* itd.), prepoznatljive širom naselja, nemaju svi stanovnici.¹³

Zato se češće rabi *neslužbena dvoimenska formula*:

a) varijanta osobnoga imena + osobni nadimak, npr. *Pęru Bugar, Štęfa Cęckuva* itd.

b) varijanta osobnoga imena + singularizirani lik pravoga obiteljskog nadimka¹⁴, npr. *Anka Pavličeva, (kůma) Štęfa Kųvđčeva, (kůma) Tręza Biškųpuva, Nąda Můščeva* itd.

c) varijanta osobnoga imena + singularizirani lik nepravoga obiteljskog nadim-

¹¹ Ta formula iznimno je korisna ako među rodbinom postoji više nositelja istoga osobnog imena.

¹² Izostanak te pojave očekivan je: unutar porodice osobni nadimak dovoljno je prepoznatljiv kao kategorija te ne zahtijeva dodatne elemente koji bi ga specificirali.

¹³ Neki od spomenutih primjera, kako će biti vidljivo u nastavku rada, poslužili su kao predložak u tvorbi obiteljskih nadimaka. Pojedinač čiji je nadimak ili, rjeđe, varijanta imena, korišten kao predložak u tvorbi obiteljskoga nadimka identificira se samo takvom jednoimenskom formulom (npr. *Cícų, Źán* itd.), a dvoimenska formula nije uobičajena (npr. **Cícų Cícųf, *Źán Źánųf* itd.).

¹⁴ Termini *pravi* i *nepravi obiteljski nadimci* objašnjeni su u nastavku rada (u četvrtome poglavlju).

ka, npr. (*kùma*) *Dànjica Čuriljva*, (*kùma*) *Ífka Zlatõrjva*, (*kùma*) *Gàbra Bãxatjva*, *Tònc Brzãjef* itd.

d) osobni nadimak + singularizirani lik nepravoga obiteljskog nadimka, npr. *Tàta Kìšjìcef* itd.

Vrlo se često ispred kombinacija varijante osobnoga imena i (pravoga ili nepravoga) obiteljskoga nadimka rabi apelativ *kum* / *kuma*¹⁵, no s obzirom na to da je njegova uporaba fakultativna i da nije riječ o imenu, ne smatra se dijelom imenske formule.

Stilski neobilježen poredak sastavnica, prema podacima dobivenima na terenu, podrazumijeva stavljanje osobnoga imena na prvo mjesto.

2.1.4. U slučaju da sugovornici, radi preciznijega opisa i diferencijacije, žele ponuditi više detalja o objektu razgovora, rabiće se *višečlana imenska formula* s dodatnim označivačima (npr. kteticima, ojkonomima itd.).

2.2. Službeni komunikacijski kontekst

U službenim se komunikacijskim situacijama (dakle, u crkvi, školi, općini, pošti, ambulanti itd.), koje se, oprječno neslužbenomu kontekstu, realiziraju i u pisanome obliku (dokumentima poput matica, dopisa, medicinskih kartona itd.) rabi *službena dvoimenska formula*, imensko-prezimenska, npr. *Ivan Hajdinjak*, *Katica Horvat*, *Drago Namjesnik*, *Vlado Petak*, *Zvonko Gomaz*, *Josip Hadari*, *Ljubica Šmer*, *Dragutin Sukanec*, *Vid Borko*, *Đuro Čurila*, *Darko Kovaček*, *Kruno Mikulić*, *Franjo Pirc* itd.

3. Osvrt na terminologiju vezanu uz obiteljske nadimke

Dok termine *ime* i *prezime* uglavnom rabe i kajkavci (dakako, prilagođene sustavu na fonološkoj i morfološkoj razini), za kategoriju *nadimka* rabe se uglavnom inačice njemačkih tuđica *Spitzname* i *Zuname* ili hrvatske riječi *nadimek* i *pridevek*.

U kajkavskim rječnicima proučenima pri realizaciji ovoga rada tako ćemo naći riječi: *cõna*, *prìdèvèk*, *šp'icn'amèñ*¹⁶, *nādimek*¹⁷, *špicnāmet*, *prìdèvek*, *prìcvarèk*,

¹⁵ »Prì nas tìj nẹ veljìjy, kàk tû sàd sẹm žẹnam dẹca veljìjy tẹte. Sụsẹdam, kọje sụ nam nẹ ròdbjina, i stõrj, i dẹca, sì velimj kùma. Znõčj, kùma Dànjca, kùma Ífka, kùma Ànka, kùma Kàta, tàk. Pj sẹlj, met sõbujm, velimj kùma. Xm, uvàk buš nàjbòle ràzmev: jànj drùgì imajy, na prìmjer, dùndijẹ (Dubrovnik, op. a.), bõrbijẹ kọjekàkve (Dalmacija, op. a.), šõre (Dalmacija, op. a.), stričeke (SZ Hrvatska, op. a.), nẹ? (...)« usp. Horvat 2010: 15–16.

¹⁶ Lipljin 2002: 70, 776, 1031.

¹⁷ Večenaj – Lončarić 1997: 192.

prišvarek, *špòt*¹⁸, *prídovek*¹⁹, *špicnámet*²⁰ itd. U radovima u kojima se proučava onimija kajkavskih govora nalazimo još i termine: *zm'e:rjek*²¹, *'cõna*, *'cuna*, *'cõuna*²².

Onomastičkomu terminu *obiteljski nadimak* dosada nije potvrđen ekvivalent u kajkavskim govorima.

U *Rječniku govora Svetog Đurđa* nisam našao termin koji bi pokrivao značenje te imenske kategorije. Ni među ispitanicima nije potvrđen leksem koji bi odgovarao terminu *obiteljski nadimak*²³. Na upit kako bi definirali ponuđene konkretne primjere obiteljskih nadimaka, oni odgovaraju »*Ták nam guvòriju*.«, što, varijantno, odgovara pitanju kojim se obiteljski nadimci prikupljaju (»*Kák vam guvòriju?*«), uz »*Čiji ste?*«.

U ranijim su se antroponomastičkim radovima rabili termini *nadimak*²⁴, *ime po kući*²⁵, *obiteljski nadimak u službi prezimena ili neslužbeno prezime*²⁶, *porodični nadimak*²⁷, *porodično (neslužbeno) prezime*²⁸, *sekundarno ili drugo prezime*²⁹ za antroponimnu kategoriju za koju je danas opravdano ustaljen termin *obiteljski nadimak*.

4. Klasifikacija obiteljskih nadimaka

Onomastičari obiteljskim nadimcima pristupaju na različite načine. Tako u radu A. Frančić nalazimo podjelu na prave i neprave obiteljske nadimke. »Ovisno o tome temelje li se na prezimenu dotične obitelji ili na kojem drugom onimskom, ili apelativnom leksemu podijelit ćemo ih na *prave* i *neprave*. *Pravi obiteljski nadimak* jest onaj kojeg je fonološka postava osnove različita od fonološke postave prezimena obitelji koja se njime imenuje (*'Šuļevj* : *'Varga*), a *nepravi* onaj koji se izvodi iz prezimena dotične obitelji (*'Šuļevj* : *'Šuļ*).«³⁰

¹⁸ Šatović – Kalinski 2012: 410, 416, 507, 508.

¹⁹ Vranić 2010: 326.

²⁰ *Mali slikovni rječnik zavičajnoga govora* 2005: 154.

²¹ Barac Grum 1994: 10–11.

²² Frančić 1994: 35. U radu Anđele Frančić (1994: 35) o međimurskim nadimcima nalazimo još nekoliko termina, a ovdje izdvajamo one vezane uz kajkavsko područje: *špicanamet* (Čučerje), *nadimak*, *prikpa* (Turopolje), *prišvarek* (Sv. Ivan Zelina, Samobor, Gradna), *pricvarek*, *špicnamlin* (Sv. Ivan Zelina), *špicnamen* (Psarjevo, Resnik), *prikljuk* (Samobor, Gradna).

²³ Osobni se nadimci definiraju leksemom *špicnámet*.

²⁴ Debeljak 1911: 20.

²⁵ Lončarić 1981: 343.

²⁶ Barić 1981: 228.

²⁷ Sekereš 1973–1974: 141–151.

²⁸ *Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika* 1983: 270.

²⁹ Rogić 1955: 215; Bjelanović 1979: 75–92.

³⁰ Frančić 1994: 33.

Bjelanović pak samo nadimke koje je Frančić definirala pravima smatra obiteljskim nadimcima, potvrđujući to objašnjenjem: »Shvatimo li da je obiteljski nadimak dopunsko sredstvo individualizacije i da svoju ulogu može u potpunosti ostvariti samo onda kad se svojom fonemskom postavom sasvim razlikuje od onog patronimika (*patronimik* označava *prezime*, bilj. a.) s kojim zajedno identificira grupu ljudi (ili jedinku iz te grupe), onda je jasno da su djelomične preinake prezimena samo varijante prezimena.«³¹

5. Obiteljski nadimci u Svetome Đurđu, Obrankovcu i Prilešu

Terenskim istraživanjima u navedenim trima naseljima općine Sveti Đurđ prikupljen je korpus pravih i nepravih obiteljskih nadimaka. Unatoč želji ispitivača i ispitanikâ da taj korpus bude što cjelovitiji, jasno je da nije potpun. Ta činjenica, međutim, motivira dvjema komplementarnim spoznajama: s jedne strane, iskustvo na terenu stvara težnju za stalnim istraživanjem ako imamo na umu pozitivnu činjenicu da svaki sljedeći ispitanik pamti nešto čega se prethodni nije sjetio, pa posljedično, suradnja s većim brojem ispitanika rezultira dopunjavanjem mozaika antroponimikona tih naselja; s druge pak strane negativnim percipiramo utjecaj globalizacije i tendenciju zanemarivanja tradicijskoga nasljeđa te smanjenje broja stanovnika koji svojom aktivnom uporabom njeguju onimijsku baštinu.

Obiteljski nadimci u spomenutim trima selima dosada nisu detaljnije istraživani³². Zbog svojega su ograničenja na usmenu uporabu ostali zatočeni u prošlosti, što istraživačima otežava pronalaženje sigurnijih dokaza o razvoju istraživačke imenske kategorije te praćenje aspekta načina života.

Razrada ovoga članka temelji se na analizi pravih obiteljskih nadimaka³³.

Pregledom korpusa obiteljskih nadimaka očito je sljedeće:

a) Isti obiteljski nadimak može se odnositi na više obitelji u rodbinskoj vezi.

Sljedeći primjeri obiteljskih nadimaka svjedoče o difuziji širih obiteljskih zajednica, odnosno, grananju obitelji ženidbom ili raspodjelom imanja³⁴: *Krõjnčevj* [Pe-

---

³¹ Bjelanović 1975: 75.

³² Kao iznimku treba pohvaliti Stjepana Belovića koji je u svojoj knjizi *Zavičajni sentiment* popisao obiteljske nadimke kojih se sjeća iz Svetoga Đurđa. Usp. Belović 2008: 41–45.

³³ Korpus obiteljskih nadimaka, uz prezimena na koja se odnose, zbog tehničkih je razloga smješten u prilogu na samome kraju rada.

³⁴ »Unutar antroponimikona jednog naselja nije rijetka pojava da se istim nadimkom imenuju različiti denotati (obitelji) što je u većini slučajeva uzrokovano odvajanjem oženjenih članova od matične porodice.« (usp. Frančić 1993: 90).

Tu činjenicu potvrđuje Belović (2008: 41–45). U svojem popisu prikazuje kojim se redoslijedom u domaćinstvima obiteljski nadimci pojavljuju u Svetome Đurđu, označujući posebnim znakovima (# i *) domaćinstva koja dijele isto dvorište ili *grunt*. Iz toga je popisa jasno da su neka od imanja di-

tak, Premec], *Sūševij* [Hajdinjak, Meštrovic], *Stájnkuvij* [Belović, Horvat], *Matõl'evij* [Kovač, Kovačić], *Blažėkuvij* [Mikulic, Stančin] itd.

Useljnjem u novo domaćinstvo, odnosno, širenjem rodbinskih veza³⁵, novi članovi obitelji (npr. useljeni zetovi), preuzimaju obiteljski nadimak kućedomaćina, o čemu svjedoče primjeri: *Blažėkuvij* [Kišić, Mikulic, Stančin], *Bzīkuvij* [Kraus, Tkalec, Tišljar], *Cigani* [Bogdan, Oršoš, Oršuš], *Čušimuvij* [Gerić, Tkalec], *Łukõčevij* [Kapusta, Namjesnik], *Smõlčevij* / *Smõlcij* [Gomaz, Horvat, Pirc, Premec], *Stájnkuvij* [Belović, Čanaki, Horvat, Sinković], *Mĕljankij* [Bačani, Prtenjača], *Zgrīskij* / *Zgrīskuvij* [Arnoš, Šalgaj] itd.

Rjeđe ista pojava vrijedi i za obitelji useljene na novo imanje (pri čemu preuzimaju obiteljski nadimak staroga vlasnika).

Unatoč brojnosti pojedinaca koji ne pripadaju istoj obitelji, a nose isti obiteljski nadimak, nije zabilježeno dodavanje novih obiteljskih nadimaka, odnosno ne nalazimo dvostruke obiteljske nadimke.

b) Različiti obiteljski nadimci mogu se odnositi na nositelje istoga prezimena.

Sljedeći primjeri obiteljskih nadimaka potkrjepljuju pretpostavku o ulozi te antroponimijske kategorije pri diferencijaciji obitelji čiji nositelji imaju isto prezime³⁶: *Fášjenkuvij*, *Bánekuvij*, *Věl'kij*, *Sīnekuvij*, *Sėkservij*, *Šnájderuvij*, *Zvunõruvij*, *Šanuvij*, *Kuxaričevij* (prezime Bahat); *Fikõl'evij*, *Smõlčevij*, *Stájnkuvij*, *Štěrčevij* (prezime Horvat); *Čušimuvij*, *Glavõkuvij*, *Bzīkuvij*, *Xřvatičevij* (prezime Tkalec) itd.

6. Jezična analiza obiteljskih nadimaka

6.1. Motivacijsko-tvorbena analiza

S obzirom na to da se u tvorbenim osnovama nadimaka odražavaju motivi njihova nastajanja, motivacijsku analizu obično povezujemo s tvorbenom analizom.

6.1.1. Motivacijska analiza

U ovome dijelu jezične analize analizirani su motivi osnova obiteljskih nadimaka. Osnove obiteljskih nadimaka čine: prezime, osobno ime, osobni nadimak, zanimanje, etnik ili etnonim. Za osnove nekih nadimaka motivi nisu pouzdani, stoga takve osnove označavamo neprozirnima.

U nastavku prikazan je, za svako od naselja, popis obiteljskih nadimaka abecedno klasificiranih prema motivima.

---

fuzijom obitelji raspodijeljena među novonastalim obiteljima, o čemu svjedoče isti obiteljski nadimci (a različita prezimena).

³⁵ »Δ *rodbinske veze* 1. krvne (biološko-genetske) spone između roditelja i njihove djece 2. porijeklo od istih bioloških predaka 3. društvene, nekrvne veze, koje, nakon sklapanja društvenih priznatih brakova, nastaju između muža i žene i njihovih rodbina« usp. HER

³⁶ Usp. Francić 1994: 44; Kustić 1993: 80, 81 itd.

Sveti Đurđ

a) Obiteljski nadimci s prezimenom u osnovi

Babīnčevj [< Babinec]³⁷, *Bāxatuvj* [< Bahat]³⁸, *Bānekuvj* [< Banek]³⁹, *Biškupuvj* [< *Biškup < Biskup]⁴⁰, *Bōbetičevj* [< Bobetić]⁴¹, *Čušīnūvj* [< *Čušinin < Chuszinin]⁴², *Žurōnčevj* / *Žerōnčevj* [< Đuranec]⁴³, *Glavōkuvj* [< Glavak]⁴⁴, *Gōlūbjčevj* [< Golubić]⁴⁵, *Xrvātīčevj* [< Horvatić]⁴⁶, *Jūrasuvj* [< Juras]⁴⁷, *Kapūstuvj* [< Kapusta]⁴⁸, *Kuščōkuvj* [< Koščak]⁴⁹, *Mājcīnūvj* [< Majcin]⁵⁰, *Mūščevj* [< Mušec]⁵¹, *Rōkīčevj* [< Rakić < Rak]⁵², *Sāčervj* [< Sačer]⁵³, *Smōlčevj* [< Smolec]⁵⁴, *Štōrguvj* [< *Štorga

³⁷ Buturac (1990: 78) napominje da je prezime Babinec zabilježeno u Svetome Đurđu od 1810. do 1896. godine.

³⁸ U literaturi se navodi da je prezime Bahat potvrđeno u Svetome Đurđu od 1810. do danas (usp. Buturac 1990: 79).

³⁹ Buturac (1990: 78) utvrdio je da je navedeno prezime zabilježeno u Svetome Đurđu od 1894. do 1940. godine.

⁴⁰ To je prezime potvrđeno u Svetome Đurđu od 1659. do 1700. godine (usp. Buturac 1990: 78; Petrić 2010: 181).

⁴¹ Iako nije zabilježeno u Svetome Đurđu, Buturac (1990: 91) nudi potvrdu o postojanju prezimena Bobetić u Prilešu od 1811. do 1900. godine.

⁴² To je prezime zabilježeno u Svetome Đurđu 1659. godine (usp. Buturac 1990: 78; Petrić 2010: 180).

⁴³ Prezime Đuranec nije potvrđeno u Svetome Đurđu, ali iz popisa koji predstavlja Buturac (1990: 94) vidljivo je da je zabilježeno u Strugi 1820. godine.

⁴⁴ Buturac (1990: 79) napominje da je prezime Glavak zabilježeno u Svetome Đurđu od 1806. do danas.

⁴⁵ U Svetome je Đurđu prezime Golubić novo, ali zabilježeno je u Hrženici od 1948. te u Komarnici u novije vrijeme (usp. Buturac 1990: 79, 82, 88).

⁴⁶ Prezime Horvatić nalazimo na popisu svetođurđevskih imena od 1806. do danas (usp. Buturac 1990: 79).

⁴⁷ U literaturi se navodi da je prezime Juras potvrđeno u Svetome Đurđu od 1819. do danas (usp. Buturac 1990: 79).

⁴⁸ O kontinuitetu prezimena Kapusta od 1810. do danas piše Buturac (1990: 79).

⁴⁹ Prezime Koščak novo je u Svetome Đurđu; zabilježeno je i u Karlovcu od 1811. do danas, u Obrankovcu 1900., u Prilešu od 1811. do 1898. godine (usp. Buturac 1990: 79, 86, 90, 91).

⁵⁰ U Svetome Đurđu, kako tvrdi Buturac (1990: 79), prezime Majcin zabilježeno je od 1836.

⁵¹ Iako prezime Mušec nije zabilježeno u Svetome Đurđu, Buturac (1990: 88) u popisima pokazuje da je prisutno u Komarnici od 1700. do 1896. godine.

⁵² Prezime Rakić nije zabilježeno u općini. Međutim, zabilježene su potvrde prezimena Rak: u Svetome Đurđu od 1801. do 1887., u Karlovcu od 1948. do danas, u Prilešu od 1834. do danas (usp. Buturac 1990: 80, 86, 91).

⁵³ Prezime Sačer novo je u Svetome Đurđu, ali potvrđeno je u Hrženici od 1948. do danas, u Karlovcu 1700. godine te od 1802. do danas, u Komarnici od 1811. do danas, u Obrankovcu od 1811. do danas, u Sesvetama od 1811. do danas te u Strugi od 1900. do danas (usp. Buturac 1990: 80, 84, 85, 86, 88, 90, 93, 95).

⁵⁴ O kontinuitetu prezimena Smolec u Svetome Đurđu od 1700. do danas podatke prikazuje

< Storga]⁵⁵, *Túksuruvj* [< Tuksor]⁵⁶.

b) Obiteljski nadimci s osobnim nadimkom u osnovi

*Bžikuvj*⁵⁷, *Cičuvj* [< *Ciču* < *cīcati 'sisati'], *Fāšjenkuvj* [< *Fāšjenk* < njem. *Fasching*]⁵⁸, *Xambōruvj* [< *xambōr* < tur. *anbar*, *ambar* 'ambar, spremište u kojemu se čuva žito'], *Kúzmanuvj* [< *Kúzman*]⁵⁹, *Plōntekuvj* [< *plōntati* 'šepati zabacujući nogu u stranu (poput krava ili konja)']⁶⁰, *Sēkservuvj* [< *sēkserv* 'stari austrijski novac' < njem. *sechs*]⁶¹, *Sinekuvj* [< *Sinek*]⁶², *Slámekuvj* [< *Slámek*]⁶³, *Stričuvj* [< *Stríc*]⁶⁴, *Sūševj* [< *Sūxi*]⁶⁵, *Štērcēvj* [< *štērc* < njem. *Sterz* 'zaprška od kukuruznoga brašna prelivena kiselim mlijekom' ili < *štērc* 'siromašan čovjek'⁶⁶], *Vēl'kij* [< *Vēl'ki*]⁶⁷.

Buturac (1990: 80).

⁵⁵ Buturac (1990: 78) napominje da je to prezime zabilježeno u Svetome Đurđu 1700. godine.

⁵⁶ Prezime Tuksor novo je u Svetome Đurđu; zabilježeno je u Karlovcu od 1883. do 1900. te u Prilešu od 1896. do danas (usp. Buturac 1990: 80, 87, 91).

⁵⁷ Budući da u starim i aktualnim popisima prezimenâ prezimena Bzik nema u selu ni u općini (nalazimo ga samo u okolici Zaprešića), najvjerojatnija je motivacija osobnim nadimkom. Dodatna su objašnjenja za to potvrde u rječnicima: Lipljin (2002: 56) navodi glagol *bzikati* 'svirati u pastirsku frulu', a Belović – Blažeka (2009: 73) nude natuknicu *bz'ikati* 'jurcati okolo, skitati se'.

⁵⁸ Polazni osobni nadimak nastao je asocijacijom na tradicijsku proslavu poklada (reg. *fāšjenk*) koja se podudarila s datumom rođenja jednoga člana obitelji (usp. Belović 2008: 45).

⁵⁹ Prema napomenama ispitanikâ, vjerojatno je polazni osobni nadimak nastao zbog podudarnosti datuma rođenja jednoga člana obitelji i blagdana sv. Kuzme.

⁶⁰ Nadimak je vjerojatno, prema riječima ispitanika, motiviran osobnim nadimkom nekoga pretka.

⁶¹ To značenje potvrđeno je u HER-u, a navodi ga i Lipljin (2002: 903, 1229).

⁶² Izraz (nadimak) kojime su tepali jednome članu obitelji (*Sinek*) prenesen je kao obiteljski nadimak na cijelu obitelj.

⁶³ Tjelesna karakteristika (plava kosa) ispitanicima je prva asocijacija u vezi s nositeljima nadimka.

⁶⁴ Taj se nadimak proširio iz brojne porodice koja je često rabila taj osobni nadimak. Motivacija se temelji na asocijaciji vezanoj uz rodbinsku vezu (u ovome radu nisu izdvojene kao zasebna skupina motivacijskoga tipa, što je npr. u svojoj metodologiji ističe Znika (1999: 212)).

⁶⁵ Polazni osobni nadimak nastao je asocijacijom na tjelesnu karakteristiku (izrazitu mršavost).

⁶⁶ U *Rječniku pomurskih Hrvata* potvrđene su sljedeće riječi s kojima možemo dovesti u vezu navedeni nadimak: ŠTERC [št'erc št'erca] *m siromašan čovjek* ♦ T'je č'ovek je št'erc č'oklavj.; ŠTERČIJA [šterč'ija šterč'ije] *f siromaštvo* ♦ N'egda je b'ila v'eljka šterč'ija i p'ok se v'ječ d'ęce n'arudjil kak v'ę.; ŠTERSKI [št'erski št'erskuęa] *adj. koji je za žaljenje* ♦ Št'erski č'ovek! N'ogu sj je ft'rgel. Usp. Blažeka – Nyomárkay – Racz (2009: 321). Tijekom migracija iz Zagorja, Međimurja i Štajerske, prema tumačenju g. Belovića, područje Svetoga Đurđa naseljavalo je upravo stanovništvo koje je tražilo bolje životne uvjete, stoga je i navedena motivacija vjerojatna.

⁶⁷ Nositeljima je taj obiteljski nadimak nadjenut zbog asocijacije na tjelesnu karakteristiku.

c) Obiteljski nadimci s varijantom osobnoga imena u osnovi

Blažėkuyı [< Blažek < *Blāš*]⁶⁸, *Blažĩnuyı* [< *Blāš*], *Žānuyı* [< *Žān* < Ivan]⁶⁹, *Fėrkuyı* [< *Fėrku* < mađ. *Ferencz*], *Fĩkōlāvyı* / *Fĩkōlėvyı* [< *Fĩkōl*]⁷⁰, *Xābekuyı* [< *Xābek* < Habian < Fabian]⁷¹, *Xabjānuyı* [< *Xabjān* < Fabian]⁷², *Jākypĩnuyı* [< *Jākyp*], *Łũdbijevı* [< *Łũdba* < *Łũdva* < Ljudevit], *Łũkačı* [< *Łũkač*]⁷³, *Łũkōčėvyı* [< mađ. *Lukács* < Luka], *Matōlėvyı* [< *Matōl* < Matej], *Pavličėvyı* [< *Pavlič* < Pavel], *Pĩštuyı* [< *Pĩšta* < mađ. *István*], *Stājnkuyı* [< Stanko]⁷⁴, *Vĩncekuyı* [< *Vĩncek* < *Vĩnc* < Vincent].

d) Obiteljski nadimci s nazivom zanimanja u osnovi

Gũlumbōryı [< *gũlumbōr* (< mađ. *galamb* ‘golub’ + -ar)], *Kuyōčėvyı* [< *kuyōč* ‘kovač’]⁷⁵, *Mesōryı* [< *mesōr* ‘mesar’], *Pĩteruyı*⁷⁶ [< *pĩter* < njem. *Binder* ‘bačvar’], *Pũkōpičėvyı* / *Pũkōpičı* [< *pũkōpič* ‘grobar’], *Pũškaričėvyı* [< *pũškōr* ‘puškar’ < *pũška*], *Šnājderuyı* [< *šnājder* < njem. *Schneider* ‘krojač’], *Zvunōryı* [< *zvunōr* ‘zvonar’].

⁶⁸ Budući da u starim i aktualnim popisima prezimena Blažeka ili Blažek nema u selu ni u općini, najvjerojatnija je motivacija varijantom osobnoga imena. Promjena naglasnoga mjesta vjerojatno je uvjetovana vezanjem na sufiks.

⁶⁹ Riječ je o varijanti osobnoga imena povratnika iz Amerike (u kojoj se odražava utjecaj engl. jezika).

⁷⁰ Varijanta osobnoga imena koje je u osnovi toga obiteljskog nadimka tvorena je starim sufiksom *-o!* te je, zbog pripadnosti tradiciji i prošlosti, ispitaniци smatraju neprozirnom.

»U obiteljskom nadimku, slično kao i u drugim onomastičkim leksemima, koji su dio minulosti naroda koji ih je stvorio, kondenzirani su dijelovi te minulosti – jezične i izvanjezične. Oni čuvaju (...) izvedenice tvorene (sa sinkronijskog aspekta gledano) slabo plodnim ili neplodnim sufiksima (*-ic (...)*, *-ina (...)*, *-o!* (*Mato!*, *Ivo!*), *-ič (...)*, *-ok*).« (v. Frančić 1994: 61).

⁷¹ Budući da u starim i aktualnim popisima prezimena Habek nema ni u selu ni u općini, najvjerojatnija je motivacija varijantom osobnoga imena.

⁷² Budući da u starim i aktualnim popisima prezimena Habjan nema ni u selu ni u općini, najvjerojatnija je motivacija osobnim imenom. (Istim imenom motivirano je i prezime Habjanić, prisutno u Svetome Đurđu.)

⁷³ Dok dio ispitaniка smatra da je taj obiteljski nadimak motiviran varijantom osobnoga imena Luka, dio smatra da se u njemu odražava osobni nadimak nastao od glagola *lũkatı* ‘viriti’ ili imenice *lũk* ‘luk’. Prema prozodijskim obilježjima najvjerojatnija je motivacija osobnim imenom.

⁷⁴ Budući da prezime Stanko nije zabilježeno u Svetome Đurđu (zabilježeno je u Hrzenici od 1939. do danas te u Komarnici od 1900. do danas (usp. Buturac 1990: 84, 88)), vjerojatnija je motivacija osobnim imenom.

⁷⁵ Iako je u selu zabilježeno i prezime Kovač, prema kazivanjima ispitaniка, uz tu obitelj veza-na je tradicija navedenoga zanimanja.

⁷⁶ Iako je u nekim selima u općini postojalo ili još uvijek postoji prezime Pinter, za taj obiteljski nadimak motivacija zanimanjem potvrđena je među ispitanicima, kao i u *Rječniku govora Svetog Đurđa*.

»P*interuf k*um Bed*ėna se zv*učı! za bačv*ōra. N*ıje d*ėlal drv*ėnu pũs*ōdu nek je r*ajšı b*ıl pũlpr*ıvrednık.« (Belović – Blažeka 2009: 57).

e) Obiteljski nadimci s etnikom ili etnonimom u osnovi

Cigani [< *Cigan*], *Fàryfska* [< *fàryf* ‘župni dvor’ < njem. *Pharrhof*], *Pòlskij* [< *pòle*]⁷⁷, *Sluvěncij* [< *Sluvěnec*].

f) Obiteljski nadimci s upitnom motivacijom osnove⁷⁸

Krôjnčevij [< Kranjec < Kranyecz, Kranijecz (O_P)⁷⁹ ili < *krôjec* ‘zvrk’ (O_N)⁸⁰ ili < *Krôjec* ‘Slovenac, Kranjac’ (O_E)⁸¹, *Náčevij* [< *Náč* (O_I ili O_N)⁸², *Pelingeruvij* [< *Pelinger*]⁸³.

O b r a n k o v e c

a) Obiteljski nadimci s prezimenom u osnovi

Fištrekuvij [< *Fištrek* (< njem. *Pfister* ‘pekar’)]⁸⁴, *Xabùnekuvij* [< *Habunek*]⁸⁵, *Kòvačičevij* [< *Kovačić*]⁸⁶, *Ljpičevij* [< *Lipić*]⁸⁷, *Petrušôňčevij* [< *Petrošanec*]⁸⁸,

⁷⁷ Prema kazivanjima ispitanikâ, obitelj živi na *Vělkem pòty*. Nekada ondje, na samome rubu sela, nije bilo kuća, nego se pružao pogled na polje.

⁷⁸ usp. Frančić 1994: 61

»Svaki obiteljski nadimak istraživača potiče na otkrivanje polaznog motiva na kojem se temelji, a potom (izuzmemo li nepravu obiteljske nadimke) i na traganje za razlozima njegova nadijevanja dotičnoj obitelji. Prepoznavanje onimskog ili apelativnog ishodišta u osnovi obiteljskog nadimka ne znači automatsko pronicanje u njegovu onomastičku funkciju: npr. osnova *Kovač* – u *Kp’vočevij* može biti prema zanimanju pretka (kovač), ali i od prezimena (*Kovač*).«

Zbog neujednačenosti i nesigurnosti ispitanikâ o obiteljskim nadimcima svrstanima u tu skupinu, ponuđene su moguće motivacije uz objašnjenja. Pritom su radi lakšega snalaženja korišteni sljedeći simboli: O_P (osnova motivirana prezimenom), O_I (osnova motivirana osobnim imenom), O_N (osnova motivirana osobnim nadimkom), O_E (osnova motivirana etnikom ili etnonimom).

⁷⁹ Prezime Kranjec potvrđeno je u Svetome Đurđu 1659., u Hrženici od 1811. do danas, 1700. u Obrankovcu, 1821. u Prilesu te 1700. u Strugi (usp. Buturac 1990: 78, 82, 90, 91, 94).

⁸⁰ U ovome govoru postoji i apelativ *krôjec* ‘zvrk’, stoga je moguće da je riječ o nadimku motiviranome asocijacijom na okretnost članova obitelji.

⁸¹ Ispitanici tu mogućnost ocjenjuju najslabije vjerojatnom jer ta obitelj ima dugu tradiciju u selu i nikada o njoj nisu govorili kao o doseljenicima.

⁸² Moglo bi se pretpostaviti da je nadimak *Náčevij* motiviran varijantom osobnoga imena Ignac ili osobnim nadimkom [< mađ. *Nagy* ‘velik’], no to ispitanici nisu mogli pouzdano potvrditi.

⁸³ Pelingeri su, prema objašnjenjima ispitanika, doseljenici iz Slovenije, te je vjerojatno nadimak motiviran prezimenom.

⁸⁴ Buturac (1990: 90) ističe da je to prezime zabilježeno u Obrankovcu od 1820. do danas.

⁸⁵ Prezime Habunek, međutim, danas nije zabilježeno ni u jednome mjestu u župi.

⁸⁶ U Obrankovcu je prezime Kovačić potvrđeno od 1881. do 1898. te u današnje vrijeme (Buturac 1990: 90).

⁸⁷ Prezime Lipić novo je u Obrankovcu, ali zabilježeno je u Hrženici od 1793. godine do danas (usp. Buturac 1990: 82, 90).

⁸⁸ Prezime Petrošanec nije zabilježeno u Obrankovcu, ali Buturac (1990: 80, 86) u popisima potvrđuje postojanje toga prezimena u Svetome Đurđu od 1900. do danas te u Karlovcu od 1807. do

Rôkičevij [< Rakić < Rak]⁸⁹, *Sabôlujvij* [< Sabol (< mađ. *szabó* ‘krojač’)]⁹⁰, *Sáčerujvij* [< Sačer]⁹¹, *Tuksorujvij* [< Tuksor]⁹².

b) Obiteljski nadimci s osobnim nadimkom u osnovi

Báčujvij [< *báč* < mađ. *bácsi* ‘stric’]⁹³, *Žúnževij* [< *žúnc* ‘biser’], *Kūkujvij* [< mađ. *kukor* ‘kukuruz’], *Zmázekij* [< *Zmázek*]⁹⁴.

c) Obiteljski nadimci s varijantom osobnoga imena u osnovi

Blažimujvij [< *Blâš*], *Íčujvij* [< *Íču* < Ivan], *Jakôpčevij* [< *Jakôpec* < *Jákup* < Jakob]⁹⁵, *Rókujvij* [< *Rók*].

d) Obiteljski nadimci s nazivom zanimanja u osnovi

Xlêbarij / *Xlêbarujvij* [< *xlêbar*]⁹⁶.

e) Obiteljski nadimci s upitnom motivacijom osnove

Gunáričevij, *Nóčijevij* [< *Nóči* (O_I ili O_N)]⁹⁷.

Priles

a) Obiteljski nadimci s prezimenom u osnovi

1948. godine.

⁸⁹ Prezimena Rakić nema u općini. Međutim, zabilježene su potvrde prezimena Rak: u Svetome Đurđu od 1801. do 1887., u Karlovcu od 1948. do danas, u Prilesu od 1834. do danas (usp. Buturac 1990: 80, 86, 91).

⁹⁰ Prezime Sabol nije potvrđeno u Obrankovcu, ali iz popisa koji predstavlja Buturac (1990: 83, 86, 95) vidljivo je da je zabilježeno u Hrženici od 1779. do danas, u Karlovcu od 1898. do danas, u Strugi 1659. godine te od 1900. do danas.

⁹¹ Buturac (1990: 90) napominje da je to prezime zabilježeno u Obrankovcu od 1811. do danas.

⁹² U Obrankovcu je, prema podatcima iz literature, prezime Tuksor novo, ali prisutno je u nekim selima župe: u Prilesu od 1896. godine do danas, u Svetome Đurđu u aktualno vrijeme, u Karlovcu od 1893. do 1900. te u Strugi od 1898. do danas (usp. Buturac 1990: 80, 87, 90, 91, 95).

⁹³ Navedeni obiteljski nadimak motiviran je osobnim nadimkom nastalim asocijacijom na rodbinsku vezu.

⁹⁴ S obzirom na to da prezimena Zmazek nema ni u selu ni u općini, najvjerojatnija je motivacija asocijacijom na tjelesnu karakteristik.

⁹⁵ Budući da u starim i aktualnim popisima prezimena Jakopec nema ni u selu ni u općini, najvjerojatnija je motivacija varijantom osobnoga imena.

⁹⁶ Prema tumačenjima obavjesnikâ, nekada su u seoskoj sredini svi pekli kruh u vlastitim doimaćinstvima u većim količinama, stoga nije bilo potrebe za pekarnicama. Obitelji poput nositelja toga nadimka pekli su kruh i za nekoliko drugih obitelji.

⁹⁷ Ispitanici tvrde da su »*ták zvoľij*« jednoga člana obitelji, međutim nisu znali je li riječ o osobnome nadimku ili o varijanti osobnoga imena (< *Ignac). Stoga u klasifikaciji ne dajemo strog i finalan zaključak.

Bačõnjjevi [< Bačani]⁹⁸, *Beděkuvjčij / Beděkuvjčevij* [< Bedeković]⁹⁹, *Bòbetičij / Bòbetičevij* [< Bobetić]¹⁰⁰, *Fištrekuvij* [< Fištrek (< njem. *Pfister* ‘pekar’)]¹⁰¹, *Xadõrjevij* [< Hadari]¹⁰², *Hižakuvij* [< Hižak]¹⁰³, *Jambrušijčevij* [< Jambrešić]¹⁰⁴, *Kapustuvij* [< Kapusta]¹⁰⁵, *Katičevij* [< Katić < Kattich]¹⁰⁶, *Kòsuvij* [< Kos]¹⁰⁷, *Kusřeruvij* [< Kosir]¹⁰⁸, *Kuvõčevij* [< Kovač]¹⁰⁹, *Měljankij / Měljankuvij* [< Melnjak]¹¹⁰, *Nõmesnikuvij* [< Namjesnik]¹¹¹, *Petõkuvij* [< Petak]¹¹², *Piskrijčevij* [< Piskerec]¹¹³, *Rõkijčij / Rõkijčavij* [< Rakić < Rak]¹¹⁴, *Sěrmekuvij* [< Sermek]¹¹⁵, *Šalgõjevij* [< Šalgaj]¹¹⁶, *Šmřeruvij* [< Šmer (< njem. *Schmiere* ‘mast, mazivo, kolomaz’)]¹¹⁷, *Zgrĩskij / Zgrĩskuvij* [< Zgri-zek]¹¹⁸.

⁹⁸ Buturac (1990: 91) tvrdi da je prezime Bačani zabilježeno u Prilesu od 1896. do danas.

⁹⁹ U literaturi se navodi da je prezime Bedeković zabilježeno u Prilesu od 1900. do danas (Buturac 1990: 91).

¹⁰⁰ Prezime Bobetić potvrđeno je u Prilesu od 1811. do 1900. godine (Buturac 1990: 91).

¹⁰¹ Iako prezime Fištrek nije zabilježeno u Prilesu, prema popisima koje predstavlja Buturac (1990: 90) očito je da je potvrđeno u Obrankovcu od 1820. do danas.

¹⁰² Buturac (1990: 91) ističe da je prezime Hadari zabilježeno u Prilesu od 1824. do danas.

¹⁰³ Kontinuitet prezimena Hižak u Prilesu od 1900. do danas u popisima potvrđuje i Buturac (1990: 91).

¹⁰⁴ U literaturi se navodi da je prezime Jambrešić dio prileškoga antroponimikona od 1885. do 1898. godine (Buturac 1990: 91).

¹⁰⁵ Prezime Kapusta, prema Buturcu (1990: 91) starosjedilačko je prezime u selu, prisutno od 1659. godine.

¹⁰⁶ O kontinuitetu prisutnosti prezimena Katić od 1659. godine do danas podatke nalazimo u građi koju nude Buturac (1990: 91) i Petrić (2010: 181).

¹⁰⁷ U Prilesu je prezime Kos u kontinuitetu zabilježeno od 1810. godine do danas (usp. Buturac 1990: 91).

¹⁰⁸ Prema podacima iz literature, prezime Kosier zabilježeno je 1896. godine u Prilesu, kao i u Sesvetama od 1896. do danas, prezime Kosir od 1811. do danas u Hrženici, a prezime Koser od 1812. do 1900. u Luki. Usp. Buturac 1990: 82, 89, 91, 92.

¹⁰⁹ Buturac (1990: 91) napominje da je prezime Kovač zabilježeno u Prilesu od 1598. do danas.

¹¹⁰ Prezime Melnjak, prema podacima koje je zapisao Buturac (1990: 91), zabilježeno je u Prilesu od 1896. do danas.

¹¹¹ U Prilesu je prezime Namjesnik prisutno od 1811. do danas (Buturac 1990: 91).

¹¹² Buturac (1990: 91) tvrdi da je prezime Petak u Prilesu zabilježeno od 1811. do danas.

¹¹³ U literaturi se navodi da je prezime Piskerec u Prilesu potvrđeno od 1811. od 1820. godine (Buturac 1990: 91).

¹¹⁴ Prema Buturcu (1990: 91) prezime Rak postoji u Prilesu od 1834. godine.

¹¹⁵ Prezime Sermek zabilježeno je u Prilesu od 1822. do danas (Buturac 1990: 91).

¹¹⁶ Iz popisa koje predstavlja Buturac (1990: 91) tumačimo da je prezime Šalgaj prisutno u Prilesu od 1811. do danas.

¹¹⁷ Buturac (1990: 91) ističe da je to prezime zabilježeno u Prilesu od 1835. do danas.

¹¹⁸ Prezime Zgrizek novo je u Prilesu; zabilježeno je u Karlovcu od 1867. do danas (usp. Buturac 1990: 87, 91).

b) Obiteljski nadimci s osobnim nadimkom u osnovi

Májčičkij [< *Májčička*]¹¹⁹, *Stvuritelj* [< *Stvuritelj* ‘stvoritelj’].

c) Obiteljski nadimci s varijantom osobnoga imena u osnovi

Bláguj [< Blago], *Žurín* [< *Žura* < Juraj], *Jóvekuj* [< Jovek], *Matōl’evj* [< *Matōl* < Matej], *Pištekuj* [< *Pištek* < *Pišta* < mađ. *István* ‘Stjepan’], *Šánduruj* [< *Šándur* < mađ. *Sándor* ‘Aleksandar’], *Titekuj* [< *Titek* < *Tity*], *Vančín* [< *Vanča* < Ivan], *Vilčijevj* [< *Vilčij* < Vilim].

d) Obiteljski nadimci s etnikom ili etnonimom u osnovi

Kfčnj [< *Kfčij*]¹²⁰, *Sělnj* [< *Sěla*]¹²¹.

e) Obiteljski nadimci s upitnom motivacijom osnove

Xabjánuj [< Habjan (O₁ ili O_p)]¹²², *Jedájnkuj*, *Lěnekj* [< *Lěnek* < mađ. *Lénárd* ‘Leonard’ (O₁) ili *lěn* ‘lan’ (O_N)]¹²³.

6.1.2. Zaključci nakon motivacijske analize

Nakon analize motivacija prikupljenih i predstavljenih obiteljskih nadimaka, izvode se sljedeći zaključci:

1. Osnove rijetko mogu biti skraćene (*Čuššínuj* < Chuszinin, *Sluvěncj*).

2. Osnove su vrlo često hipokoristici¹²⁴, koji odražavaju nježnost i afektivnost korisnikâ. Najčešće ih nalazimo u osnovama motiviranima osobnim nadimkom (npr. *Májčičkij*, *Sinekuj*, *Slámekuj*, *Zmázekj* itd.) ili osobnim imenom (npr. *Blažekuj*, *Fěrkuj*, *Vincekuj*, *Jóvekuj*, *Pištekuj*, *Titekuj*, *Lěnekj*² itd.).

3. Obiteljski nadimci motivirani osobnim imenom ili osobnim nadimkom, s obzirom na to da su uglavnom muškoga roda, odražavaju patrijarhalnost sredine.

4. Obiteljski nadimci čuvaju starinu: u nadimcima motiviranima osobnim imenom zrcale se stara imena te stari sufiksi kojima su dobivene njihove varijan-

¹¹⁹ U govorima tih triju mjesta ‘baka’ se kaže *mōjka*, a u obitelji koja je nositelj nadimka baki su odmila govorili *Májčička*, dakle i taj je nadimak nastao asocijacijom na rodbinsku vezu.

¹²⁰ Nadimak su dobili prema oranici *Kfčij* na kojoj im je smještena kuća.

¹²¹ Budući da im je kuća blizu oranica nazvana *Sěla*, po njoj su dobili i nadimak.

¹²² Budući da ispitanici nisu mogli sa sigurnošću potvrditi je li nadimak *Xabjánuj* motiviran osobnim imenom ili prezimenom, čiju prisutnost u selu od 1811. do 1888. potvrđuje Buturac (1990: 91), svrstan je u tu skupinu.

¹²³ Vjerojatno je nadimak nastao od varijante osobnoga imena *Lenard*. Prema tumačenjima ispitanikâ, nije vjerojatna motivacija pridjevom *lěnj* ‘lijen’ jer to nije bila karakteristika nositelja. Dio ispitanika smatra da je moguća povezanost nadimka s apelativom *lěn* ‘lan’, što bi, na fonetskome planu, odgovaralo činjenici da se fonem *ɛ* uz nazal često realizira kao *ɛ*.

¹²⁴ Hipokoristici, najčešće deminutivnoga postanja, česta su značajka organskih idioma. Usp. Horvat 2010: 111; Lončarić 1996: 138.

te (npr. *Pavličevići*, *Fikôlâvi* / *Fikôl'evi*, *Matôl'evi* itd.); primjeri osnova motiviranih prezimenom pokazuju koliko su neki od nadimaka stari jer među osnovama nalazimo neka prezimena koja su zabilježena samo u starijim razdobljima (npr. *Babīnčevići*, *Čušīnūvi*, *Štôrgūvi* itd.).

5. Obiteljski nadimci u svojim motivima reflektiraju i kontakte: domaće (očituju se u nadimcima nastalima prema prezimenima koja nalazimo (samo) u drugim mjestima), odnosno strane (mađarski utjecaj vidljiv je prije svega u varijantama osobnih imena, a njemački u apelativima i leksemima koji znače 'zanimanje').

6.2. Tvorbena analiza

Obiteljski su nadimci jednorječne strukture, a dijelimo ih na neizvedene¹²⁵ i izvedene. Izvedeni su nadimci redovito nastali sufiksalsnom tvorbom, dodavanjem sufikasa *-ūvi*, *-evi* (*-ävi*¹²⁶), *-īnūvi*¹²⁷, *-īni*, *-ni* ili *-skī* na osnovu.

U sljedećoj tablici na temelju primjera iz korpusa sustavno su prikazani sufiksi koji se na osnove dodaju s obzirom na dočetak leksema. Uvjetovanost nadimačkoga sufiksa leksičkim dočetakom zrcali se u primjerima navedenima u tablici.

dočetak leksema kojim je nadimak motiviran →	nenagl. <i>a</i>	nenagl. <i>i</i>	nenagl. <i>u</i>	nenagl. <i>e</i>	K ¹²⁸
motiv. osnova ↓	nastavci u tvorbi obiteljskih nadimaka				
PREZIME	-ūvi	-j-evi -jevi			-evi -ūvi
primjeri:	<i>Štôrg-ūvi</i>	<i>Bačôni-j-evi</i> <i>Xadôr-jevi</i>			<i>Babīnč-evi</i> <i>Bāxat-ūvi</i>
OSOBNI NADIMAK	-īni		-ūvi		-evi -ūvi
primjeri:	<i>Mājčīk-īni</i>		<i>Cīc-ūvi</i>		<i>Sūš-evi</i> <i>Strīc-ūvi</i>
OSOBNO IME	-j-evi ¹²⁹ -ūvi -īnūvi	-j-evi	-ūvi		-evi -ūvi -īnūvi

¹²⁵ Neizvedeni obiteljski nadimci detaljnije su protumačeni u poglavlju o morfološkim značajkama obiteljskih nadimaka.

¹²⁶ Ne smatramo ga zasebnim sufiksom jer se fonem *e* katkad, vjerojatno uz palatal, može re-alizirati i kao [ä] (npr. *jānūga*, *dāj*, *nāj*, *Jākupīnūvi* itd.).

¹²⁷ Sufiks *-īnūvi* uvijek na sebe veže naglasak, a primjeri poput *Blažīnūvi*, *Jākupīnūvi*, *Vančīnūvi* pokazuju da je uvijek riječ o akutu.

¹²⁸ konsonant

primjeri:	<i>Ľúdb-ĭ-jevĭ</i> <i>Pišt-uvĭ</i> <i>Vanč-ĭnuvĭ</i>	<i>Vilčĭ-j-evĭ</i>	<i>Īč-uvĭ</i>		<i>Pavlič-evĭ</i> <i>Fĕrk-uvĭ</i> <i>Blaž-ĭnuvĭ</i>
ZANIMANJE					-evĭ -uvĭ
primjeri:					<i>Pukôpič-evĭ</i> <i>Šnájder-uvĭ</i>
ETNIK / ETNONIM	-nĭ	-nĭ		-skĭ	-skĭ
primjeri:	<i>Sĕl-nĭ</i>	<i>Kfĕč-nĭ</i>		<i>Pòl-skĭ</i>	<i>Fàruř-ska</i>
NEPROZIRNE OSNOVE		-j-evĭ			-evĭ -uvĭ
primjeri:		<i>Nòčĭ-j-evĭ</i>			<i>Krôjnc-evĭ</i> , <i>Jedájnk-uvĭ</i>

Tablica 2. Pregled sufikasa s obzirom na dočetak leksema kojima je nadimak motiviran

Iz tablice iščitavamo:

- Obiteljski nadimci tvore se od osnova leksemâ koji završavaju vokalima *a, ĭ, u, e* ili konsonantom (npr. *Štòrga, Bačàni, Fĕrkų, pòle, fàruř*).
- Dočetak -K potvrđen je u svim tipovima osnova zabilježenima u ovim tri- ma govorima.
- Nastavak *-ĭnuvĭ* veže se, barem prema prikupljenim primjerima, na osno- vu kojoj je u sastavu osobno ime.
- Obiteljski nadimci kojima je u osnovi prezime s dočetcem *-a* (npr. *Štòrga*), tvore se isključivo nastavkom *-uvĭ*. To mogu potvrditi i nepravilni obiteljski nadimci: *Čuriluvĭ* (< *Čurila*), *Kapùstuvĭ* (< *Kapùsta*).
- Sufiks *-ĭnĭ* vrlo je rijedak te se dodaje na osnovu koja se odnosi na osobu ženskoga spola (npr. *Májčĭka*).
- Osnove leksema koji završavaju dočetcem *-ĭ*, proširuju se infiksom *-j-* na koji se dodaje sufiks *-evĭ* (npr. *Bačôni*).
- Sufiks *-skĭ, -nĭ* dodaje se na osnove motivirane etnicima.

Ujedinjujući analizu osnova i nastavaka, podatke o čestoći osnova i sufikasa te njihovoj međusobnoj uvjetovanosti možemo usustaviti u sljedećoj tablici.

¹²⁹ Dio varijanti muških osobnih imena koja završavaju vokalom *-a* deklinira se samo po *e*-deklinaciji (*Mĭkùla, Mĭkùle*), dio samo po *a*-deklinaciji (npr. *Fĕrda, Fĕrdĭja; Ľúdba, Ľúdvĭja; Mĭska, Mĭškĭja* itd.), a za dio takvih imena zabilježeni su oblici sklanjani po objema deklinacijama (npr. *ĭva, ĭvĭja / ĭve; Jòža, Jòže / Jòžĭja; Žùra, Žùre / Žùrĭja* itd.). Usp. Horvat 2012; Frančić 2011.

naselje ↓	nastav- ci u tvorbi ↓	motiv. osnova ↓	prezime	os. nadimak	osobno ime	zanimanje	etnik / etnonim	neprozirne osnove	UKUPNO
SVETI ĐURĐ	- <i>uvj</i>		12	10	8	5		1	36
	- <i>evj</i> (- <i>ävj</i>)		8	2	5	3		2	20
	- <i>inj</i>								0
	- <i>inuvj</i>				2				2
	- <i>skj</i>						2		2
	- <i>nj</i>								0
	ostali				1	1		2	4
ukupno			20	13	16	8	4	3	64
OBRANKOVEC	- <i>uvj</i>		5	2	2	1			10
	- <i>evj</i> (- <i>ävj</i>)		4	1	1			2	8
	- <i>inj</i>								0
	- <i>inuvj</i>				1				1
	- <i>skj</i>								0
	- <i>nj</i>								0
	ostali				1				1
ukupno			9	4	4	1	0	2	20
PRILES	- <i>uvj</i>		11	1	5			2	19
	- <i>evj</i> (- <i>ävj</i>)		10		2				12
	- <i>inj</i>			1					1
	- <i>inuvj</i>				2				2
	- <i>skj</i>								0
	- <i>nj</i>						2		2
	ostali							1	1
ukupno			21	2	9	0	2	3	37
UKUPNO			50	19	29	9	6	8	121

Tablica 3. Statistički pregled ovisnosti sufikasa o leksemu kojime su nadimci motivirani

Iz tablice zaključujemo:

- Najviše je obiteljskih nadimaka u svim trima selima motivirano prezimenima, a sljedeća najplodnija osnova osobna su imena (i njihove varijante).
- Najplodniji je sufiks u tvorbi obiteljskih nadimaka u svim trima selima *-yvj*, a po čestoci ga slijedi *-evj* (*-ävj*).

6.3. Fonološka analiza

Govori proučenih triju naselja vrlo su slični, zbog čega je moguća zajednička fonološka analiza.

To područje Ivšić je smjestio u prvu (I.), konzervativnu skupinu govora, u kojoj se čuva nepromijenjeni praslavenski metatonijski cirkumfleks te mjesto starijih naglasaka u medijalnim slogovima. Uvažavajući kriterij nepostojanja oksitoneze tipa *ženã* te čuvanja akuta u nezadnjim slogovima (*pītam*, ali *letī*), ovi su govori uvršteni u tip I₅.¹³⁰

Dosadašnji neusklađeni opisi govora Svetoga Đurđa problematizirani su u diplomskome radu *Fonološki opis i leksik govora Svetoga Đurđa*¹³¹ te u članku *Prozodija i vokalizam govora Svetoga Đurđa*¹³². U njima je predstavljen popis minimalnih parova riječi koji pokazuju da i kvantiteta i intonacija vokala imaju razlikovnu ulogu te je taj govor opravdano definirati kao troakcenatski sustav (ˈ, ˘, ˜) koji pripada varaždinsko-ludbreškomu dijalektu kajkavskoga narječja prema Lončarićevoj klasifikaciji.

6.3.1. Vokalizam

Vokalizam ovih govora povezan je s akcentuacijom. Distribucija vokala ovisi o dužini ili kraćini sloga u kojem se nalaze, pa se stoga u skladu s tim kriterijem promatra inventar¹³³ (u dugome naglašenom, kratkome naglašenom i nena-glašenom slogu).

dugi naglašeni slog	
<i>ī</i>	<i>ū</i>
<i>ī̄</i> [ē̄]	<i>ō̄</i>
<i>ē̄</i> [ē̄]	[ā̄] <i>ō̄</i>
	[ā̄]

¹³⁰ Ivšić 1936: 82.

¹³¹ Horvat 2010.

¹³² Horvat 2011.

¹³³ Glasovi koji su u vokalskim trokutima navedeni u zagradama predstavljaju fakultativne fonetske realizacije. U dugome naglašenom slogu jednosložnih riječi navedeni se glasovi realiziraju zatvorenije. Glas *ā̄* potvrđen je samo u rijetkim primjerima imena, gdje je vjerojatno prilagođen zbog utjecaja standardnoga jezika.

kratki naglašeni slog	
<i>i</i>	<i>u</i>
<i>ɛ</i>	<i>o</i>
<i>ɛ</i>	<i>a</i>

nenaglašeni slog	
<i>i̇</i>	<i>u̇</i>
<i>e [ɛ, ä]</i>	<i>a</i>

U sljedeću tablicu, preglednosti radi, uvršteni su primjeri obiteljskih nadimaka u kojima je potvrđen određeni vokal. Pritom se, imajući na umu starost obiteljskih nadimaka, ne razdvajaju domaći (hrvatski) i strani elementi, s obzirom na to da su odavno prilagođeni osnovnomu sustavu.

a) dugi naglašeni slog

REFLEKS VOKALA		POLAZNI GLAS	PRIMJERI OBITELJSKIH NADIMAKA
<i>ī</i>	<	<i>ī</i>	<i>Babīnčevī, Blažīnūvī, Bzikūvī, Cīcūvī, Čušīnūvī, Jākupīnūvī, Pavlīčevī, Strīcūvī, Vīncekūvī</i> itd.
<i>ī̄</i>	<	<i>ī¹³⁴</i>	<i>Šmī̄erūvī</i>
		<i>ē, ē̄¹³⁵</i>	<i>Mī̄eljanķī</i>
<i>ē¹³⁶</i>	<	<i>ē</i>	<i>Blažēkūvī</i>
<i>ū</i>	<	<i>ū</i>	<i>Ľūkačī, Mūščevī, Sūševī</i>
		<i>ō</i>	<i>Fīkōl'evī, Matōl'evī, Pukōpičevī, Sabōlūvī</i> itd.
<i>ō̄</i>	<	<i>ō̄ < ā¹³⁷</i>	<i>Bačōnījevī, Žurōnčevī, Jīvōnčīčevī, Krōjnčevī, Nōmesnīkūvī, Petrušōnčevī, Zvunōrūvī</i> itd.
<i>ō̄</i>	<	<i>ā</i>	<i>Gulūmbōrūvī, Glavōkūvī, Xadōrjevī, Xambōrūvī, Kuščōkūvī, Kuvōčevī, Ľukōčevī, Mesōrūvī, Petōkūvī, Rōkīčevī, Šalgōjevī</i> itd.

¹³⁴ U slijedu *-ir* realizira se kao dugi sekundarni jat (< njem. *Schmiere*).

¹³⁵ Tako se vokali *ɛ, e* reflektiraju uz nazal.

¹³⁶ Fakultativno se taj fonem na razini govora može ostvariti otvorenije (kao *ɛ*).

¹³⁷ Fonem otvoreno *o* (dobiveno od dugoga *a*) uz nazal dosljedno alternira sa zatvorenim *o*.

b) kratki naglašeni slog

REFLEKS VOKALA		POLAZNI GLAS	PRIMJERI OBITELJSKIH NADIMAKA
<i>i</i>	<	<i>i</i>	<i>Biškupuvij, Xižakuvij, Ičuvij, Pištekuvij, Pištuvij, Pinteruvij, Pelingeruvij, Sinekuvij, Titekuvij</i>
<i>e</i>	<	<i>ě</i>	<i>Xlěbarij</i>
		<i>e</i> ¹³⁸	<i>Lěnekij, Sěkservij, Věl'kij</i>
<i>e</i>	<	<i>e</i>	<i>Fěrkuvij, Štěrčevij</i>
<i>a</i>	<	<i>a</i>	<i>Báčuvij, Băxatŭva, Bănekuvij, Źănuvij, Fărufska, Făšjenkuvij, Xăbekuvij, Xabjănuvij, Xŕvătijčevij, Jămbŕuŝijčevij, Jedăjnkuvij, Kătijčevij, Măjcinuvij, Măjčikijni, Săčervij, Slămekuvij, Stăjnkuvij, Šănduruvij, Šnăjderuvij, Zmăzekij itd.</i>
<i>o</i>	<	<i>o</i>	<i>Bôbetijčevij, Kôŝčevij, Nôčijevij, Pôlskij, Smôlčevij, Štôrguvij itd.</i>
<i>u</i>	<	<i>u</i>	<i>Ľûdbijevij, Kûzmanuvij, Kapûstuvij, Jurasuvij itd.</i>

c) nenaglašeni slog

REFLEKS VOKALA		POLAZNI GLAS	PRIMJERI OBITELJSKIH NADIMAKA
<i>ï</i>	<	<i>i</i>	<i>Babînčevij, Biškupuvij, Čuŝinuvij, Fikôļevij, Xadôrjevij, Xižakuvij, Xŕvătijčevij, Jakôpčevij, Ľûdbijevij, Pištuvij, Rôkijčevij, Pukôpičevij itd.</i>
<i>e / [e]</i>	<	<i>e</i>	<i>Mesôrvij, Petôkvij</i>
		<i>ě</i>	<i>Nômesnikuvij</i>
		<i>e</i>	<i>Bedêkuvijčij, Jôvekuvij, Pištekuvij, Sěrmekuvij¹³⁹, Šnăjderuvij, Titekuvij, Zmăzekij itd.</i>
		<i>u</i>	<i>Źerônčevij, Tûkservij¹⁴⁰</i>
<i>a</i>	<	<i>a</i>	<i>Babînčevij, Băxatŭva, Blažêkuvij, Blažînuvij, Glavôkvij, Xabjănuvij, Kapûstuvij, Kûzmanuvij, Matôļevij itd.</i>
<i>[ä]</i> ¹⁴¹	<	<i>e</i>	<i>Fikôļăvij, Jăkupinuvij</i>
<i>u</i>	<	<i>u</i>	<i>Čuŝinuvij, Ľukôčevij</i>
		<i>o</i>	<i>Băxatŭva, Bănekuvij, Čuŝinuvij, Źănuvij, Fărufska, Fiŝtrekuvij, Gŭlumbôrvij, Jăkupinuvij, Kuŝčôkvij, Kuvôčevij, Petôkvij, Petruŝônčevij, Pukôpičevij, Sabôļuvij, Tûksuruvij, Zgrîskuvij, Zvunôrvij itd.</i>
		<i>e</i>	<i>Jămbŕuŝijčevij</i>
<i>ŕ</i> ¹⁴²	<	<i>V</i> ¹⁴³ <i>ŕ</i>	<i>Xŕvătijčevij</i>

¹³⁸ Takav je refleks neuobičajen jer *e* inače daje otvoreno *e*, dok je u navedenim primjerima iznimno dobiveno zatvoreno *e*.

Kako smo vidjeli iz primjera, *r* također može biti silabem. Dakako, mnogo češće nalazimo ga u ulozi konsonanta kada nije nosilac sloga.

6.3.2. Konsonantizam

Konsonantski sustav proučavanih govora sastoji se od sljedećih jedinica.

sonanti				šumnici			
	<i>v</i>		<i>m</i>	<i>p</i>	<i>b</i>	<i>f</i>	
	<i>l</i>	<i>r</i>	<i>n</i>	<i>t</i>	<i>d</i>		
<i>j</i>	<i>ʎ</i>			<i>c</i>		<i>s</i>	<i>z</i>
				<i>č</i>	<i>ž</i>	<i>š</i>	<i>ž</i>
				<i>k</i>	<i>g</i>	<i>x</i>	

U proučavanim sustavima postoji ograničenje u distribuciji zvučnih konsonanata (*b, d, ž, g, z, ž, v*) na samome kraju riječi, stoga su u toj poziciji oni zamijenjeni svojim bezzvučnim parnjacima (*> p, t, č, k, s, š, f*)¹⁴⁴. Osim u tome slučaju, za sve konsonante vrijedi čuvanje neovisno o položaju u riječi¹⁴⁵.

U sljedećoj tablici prikazani su primjeri ostvaraja konsonanata zanimljivih u usporedbi s drugim organskim idiomima.

¹³⁹ Fakultativno se u nenaglašenome slogu fonem *e* može ostvariti otvorenije.

¹⁴⁰ U ovim primjerima, kao i u nadimku *Jámbrušičevij* (navedenom među primjerima refleksa fonema *u*), zabilježena je zamjena *u* s *e* ili *e* s *u* u nenaglašenome slogu. Takve zamjene nisu potvrđene u većem broju primjera.

¹⁴¹ Fakultativno se (i u naglašenome i u nenaglašenome slogu), uz sonant, fonem *e* može realizirati kao [ä] (u vokalskome trokutu glas smješten između otvorenoga *e* (*e*) i *a*).

¹⁴² Tako je zabilježeno sekundarno slogotvorno *r*, dobiveno kao posljedica gubljenja nenaglašenih glasova. Uz taj primjer, nalazimo i primjere apelativa: *pr̥l̥čevenec*, *fpr̥t̥l̥četi*, *vándr̥vec* itd. Češći su, dakako, primjeri čuvanja slijeda vokala i konsonanta *r*.

¹⁴³ Simbol *V* predstavlja 'vokal'.

¹⁴⁴ U korpusu obiteljskih nadimaka ograničenje distribucije zvučnih glasova u finalnome slogu očito je u singulariziranome obliku muškoga roda, npr.: *Jäkyp̥inuf*, *Kr̥ōjn̥čef*, *Màjc̥inuf*, *Pavličef*, *Piš̥tuf*, *Sáč̥eruf*, *Str̥ičuf*, *Št̥er̥čef* itd. Budući da navedeni primjeri potvrđuju samo ograničenje distribucije glasa *v*, primjerima poput *děš̥č* 'kiša', *Žur̥č* 'Đurđ', *Pr̥ělyk* 'Prelog', *Bôk* 'Bog', *kr̥úk* 'krug', *zôp* 'zub', *Zôg̥rep* 'Zagreb', *p̥en̥ês* 'novaca (G mn.)', *x̥f̥š* 'raž', *gr̥ât* 'grad' i sl., potkrjepljujemo ovo praviilo.

¹⁴⁵ Više detalja koji potkrjepljuju tu tvrdnju nalazimo u diplomskome radu *Fonološki opis i leksik govora Svetoga Đurđa* (usp. Horvat 2010).

REFLEKS KONSONANTA	POLAZNI GLAS	PRIMJERI OBITELJSKIH NADIMAKA	
č	<	č, t ¹⁴⁶	<i>Bačõnjijevij, Bõbetijčevij, Čušõnõvij, Xrvátijčevij, Katijčevij, Kõvačijčevij, Kuvõčevij, Lõkõčevij, Lõkačij, Pavlijčevij, Põkõpõijčevij, Rõkijčevij, Sáčeruvij</i> itd.
	<	c ¹⁴⁷	<i>Babõnčevij, Žurõnčevij, Jakõpčevij, Kõščevij, Krõjnčevij, Mõščevij, Smõlčevij, Štõrčevij</i> itd.
	<	k ¹⁴⁸	<i>Májčikij</i>
ž	<	ž, d ¹⁴⁹	<i>Žurõnčevij, Žanõvij, Žunževij, Žurõnõvij</i>
x	<	x	<i>Xadõrjevij, Xizakõvij, Xlõbarij, Xrvátijčevij</i> itd.
	<	- ¹⁵⁰	<i>Xambõrõvij</i>
	<	f ¹⁵¹	<i>Xabekõvij, Xabjanõvij</i>
j	<	j	<i>Jakõpčevij, Jákupõnõvij, Jõvekõvij, Jurasõvij, Lõdbijevij¹⁵², Májcinõvij, Nõčijevij, Šalgõjevij, Šnájderõvij</i> itd.
	<	- ¹⁵³	<i>Jambrušijčevij, (J)Ivõnčijčevij</i>
	<	n ¹⁵⁴	
	<	i < i ¹⁵⁵	<i>Xadõrjevij, Xabjanõvij</i>
jn	<	n ¹⁵⁶	<i>Krõjnčevij, Jedájnkõvij</i>
	<	n ¹⁵⁷	<i>Stájnkõvij</i>
[l]	<	l, l ¹⁵⁸	<i>Fikõljevij, Matõljevij, Vël'kij</i>
l̥	<	l̥	<i>Lõdbijevij, M'el'jankij, Põlskij</i>
	<	l ¹⁵⁹	<i>Lõkačij, Lõkõčevij</i>

¹⁴⁶ Za konsonantski sustav proučavanih govora karakteristično je postojanje samo dviju palatalnih afrikata, srednje vrijednosti (č, ž). Ti fonemi potvrđeni su i u obiteljskim nadimcima. Međutim, budući da su neki obiteljski nadimci nastali od prezimenâ, pri određivanju polaznoga motivacijskog oblika nužno je da budemo svjesni nepodudarnosti hrvatske standardne tradicije pisanja dvaju grafema (č / č) i fonemskoga inventara organskoga govora (u kojem postoji samo jedan glas tipa č). “Upozoravaju” na taj zaključak dva prezimena zabilježena u Svetome Đurđu – Čurila i Čurila – koja se jednako izgovaraju, ali različito pišu.

¹⁴⁷ Palatalizacijom je od c nastalo č.

¹⁴⁸ Palatalizacijom je od k dobiveno č.

¹⁴⁹ Za konsonantski sustav proučavanih govora karakteristično je postojanje samo dviju palatalnih afrikata, srednje vrijednosti (č, ž). Ti fonemi potvrđeni su i u obiteljskim nadimcima. Međutim, budući da su neki obiteljski nadimci nastali od prezimenâ, pri određivanju polaznoga motivacijskog oblika nužno je da budemo svjesni nepodudarnosti hrvatske standardne tradicije pisanja dvaju grafema (dž / đ) i fonemskoga inventara organskoga govora (u kojem postoji samo jedan glas tipa ž). Na taj zaključak “upozoravaju” sinkronijske varijacije prezimena zabilježena u Strugi, koje se jednako čitaju, a različito pišu: Vadjun, Vađon, Vađun, Vagjon.

Za konsonantski sustav zanimljiv je i refleks glasa *n u sufiksima - **n*akili - **n*ek: metatezom i umetanjem vokala dobiveno je -*jank* i -*jenk*, što dokazuju, uz apelative, i primjeri nadimaka poput *Fāšjenkuvi*, *M^čeljanki*.

U fonologiji ovih govora opažene su i mnoge pojave unutar konsonantskih skupina¹⁶⁰. Budući da u ovome korpusu obiteljskih nadimaka nema primjera s dosljednim ostvarajima, u nastavku su izdvojeni samo zanimljivi detalji:

db < *dv* (*Ľúdbijevi*¹⁶¹), *šk* < *sk* (*Biškupuvi*¹⁶²), *šč* < *stj, *skj (*Kučščōkuvī*¹⁶³).

¹⁵⁰ Riječ je o protetskoj *x*.

¹⁵¹ Iako se *f* u inicijalnome položaju čuva, u nekim starim imenima vidljiva je zamjena glasom *x*.

¹⁵² Između osnova u čijem je sastavu varijanta osobnoga imena koja završava vokalima *u*, *i*, *a* i sufiksa umeće se glas -*j*-, kao i u deklinaciji (usp. Horvat 2012.). Iako to vrijedi za većinu primjera (npr. *Vlādijef*, *Nōcijef*, *Jūlijef*, *Tōmijef* itd.), potvrđeni su primjeri posvojnih pridjeva poput *Žūryuf*, *Ħvyf*.

¹⁵³ Protetsko *j* odraz je starine u varijantama osobnih imena. U drugome navedenom primjeru protetsko je *j* fakultativno (nije zabilježeno kod svih ispitanika).

¹⁵⁴ Ta pojava uvjetovana je položajem: refleks je glasa *n* u inicijalnome, intervokalnom i finalnom položaju te između konsonanta i vokala fonem *j*. Primjer za tu pojavu ne nalazimo izravno u primjerima obiteljskih nadimaka, ali možemo ga potvrditi pri analizi motivacijskih osnova [*Krōjnčevi* < *krōjec*].

¹⁵⁵ Ta pojava uvjetovana je položajem fonema *i* između konsonanta i vokala.

¹⁵⁶ Ta pojava uvjetovana je položajem: fonem *j* (< *n) ispred konsonanta *č*, *g*, *k*, s realizira se kao slijed *jn*. Usp. Horvat 2010: 86.

¹⁵⁷ U slijedu *jn* glas *j* je sekundaran, kao i u primjerima apelativa: *gājnka*, *firājnge* itd. Za terminologiju usp. Oraić Rabušić 2009: 273.

¹⁵⁸ Ta fonetska varijanta fonema rezultat je palatalizacije ili depalatalizacije početnih konsonanata.

¹⁵⁹ Ta pojava uvjetovana je položajem, ali nije dosljedna: ispred vokala stražnjega niza (*u*, *i*) *l* je u dijelu primjera prešlo u *l̥*.

¹⁶⁰ Opširniji i detaljniji popis (više ili manje dosljednih) pojava zabilježen je u diplomskome radu *Fonološki opis i leksik govora Svetoga Đurđa*. Usp. Horvat 2010: 94–100.

¹⁶¹ Kako je već objašnjeno u motivacijskoj raščlambi, nadimak je nastao od varijante osobnoga imena (*Ľúdba* < *Ľúdba*). S obzirom na to da su u medijalnome položaju zabilježene potvrde za konsonantsku skupinu *dv*: *b'ēdvajy*, *jēdva*, *mēdvēt* itd., takva promjena izoliran je slučaj. Zanimljivo je što se u primjerima *Ľúbrek* 'Ludbreg', *Ľúbrežan* (dakle, s istim okruženjem) glas *d* gubi iz konsonantske skupine.

¹⁶² U navedenim govorima konsonantska skupina *sk* očuvana je (npr. *gōske*, *Pōlski*, *sēlske*, *skōrum*, *skrōs*, *skūpa* itd.). U tuđicama je moguća zamjena glasa *s* glasom *š* (npr. *Biškup* < lat. *episcopus*; *škōla* < lat. *schola* itd.). I navedeni obiteljski nadimak, motiviran prezimenom, zrcali tu promjenu.

¹⁶³ Od starih skupova *stj, *skj dosljedno je dobiveno *šč*. Osim u navedenome primjeru (nadimku motiviranome prezimenom Koščak, čija se etimologija povezuje s apelativom *kost*), takav je refleks potvrđen i u sljedećim leksemima: *dvurišče*, *iščem*, *puriščima*, *mōšču*, *pruščejišči*, *prušč^čēju*, *Trščica* itd.

6.3.3. Gubljenja glasova

U govorima Svetoga Đurđa, Obrankovca i Prilesa moguća su gubljenja glasova ili slogova.¹⁶⁴ Potvrde za gubljenje fonema (bilo vokala, bilo konsonanata) nalazimo neovisno o vrsti riječi te neovisno o njihovom položaju u leksemima (inicijalnome, medijalnome ili finalnome). Nijedna od pojava nije strogo dosljedna.¹⁶⁵

Nekoliko potvrda te pojave nalazimo i među prikupljenim obiteljskim nadimcima. Gubljenje inicijalnoga nenaglašenog *i* zabilježeno je u leksemima kojima su motivirane osnove nadimaka *Vančimuvj* te *Zgrîski / Zgrîskuvj*.¹⁶⁶ Nenaglašeno *i* gubi se (također bez dosljednosti) i u medijalnome položaju, kako pokazuje primjer *Vêlki*. Registrirano je i gubljenje nenaglašenoga *u* u primjeru *Xrvatičevj*.

U nenaglašenome položaju katkad dolazi i do gubljenja čitavih slogova.¹⁶⁷ Tako nalazimo: *Bedêkuvjčj*, *Čušimuvj*, *Xâbekuvj*, *Ľûdbijevj*.

6.3.4. Zaključak o fonologiji

Zbog ograničenosti korpusa prikazane su samo u primjerima očite fonološke osobitosti, ali na dodatnim primjerima leksema (npr. antroponimima i toponimima) našli bismo potvrde¹⁶⁸ za više fonoloških pojava.

Na temelju analize fonologije obiteljskih nadimaka zaključujemo da su u njima dosljedno provedene fonološke pojave tipične za ove govore, odnosno, da svojim rasporedom i pravilima odgovaraju leksičkoj ukupnosti.

Fonološka analiza dodiruje i jednu sociolingvističku zanimljivost. Mnogo je obiteljskih nadimaka, kako smo vidjeli u semantičko-motivacijskoj analizi, motivirano prezimenima. Dok se u pravim obiteljskim nadimcima izvedenima iz prezimenâ čuvaju stari fonološki i prozodijski elementi, u prezimenima kojima su motivirani današnje stanje pokazuje tendenciju približavanja standardnom jeziku (ili bar njegovu razgovornom stilu) koji se rabi u službenoj komunikaciji, npr.

(SD) *Žurâ nec* > *Žurõnčevj*, *Glâ vak* > *Glavõkuvj*, *Hõrvatjč* > *Xrvatičevj*, *Kõščak* > *Kuščõkuvj*, *Kõvač* > *Kuvõčevj*, *Râkič* > *Rõkičevj*, *Stâ nkuvj* > *Stâ jnkuvj*, *Mêlñak* > *Mêljankj*, *Pêtak* > *Petõkuvj*, *Šâlgaj* > *Šalgõjevj*; **(OB)** *Petrušâ nec* > *Petrušõnčevj*; **(PR)** *Xadârj* > *Xadõrjevj*, *Mêlñak* > *Mêljankj* itd.

¹⁶⁴ »Gubljenja pojedinačnih samoglasnika i slogova te metateze dogodili su se uglavnom u nenaglašenoj poziciji.« Belović – Blažeka 2009: 28.

¹⁶⁵ Opširniji i detaljniji popis (više ili manje dosljednih) pojava zabilježen je u diplomskome radu *Fonološki opis i leksik govora Svetoga Đurđa*. Usp. Horvat 2010: 57, 96–98.

¹⁶⁶ Ta pojava nije dosljedno provedena jer nalazimo i primjer *(J)Ľvõnčjčevj*.

¹⁶⁷ Posebno je to očito u primjerima varijanti osobnih imena, odnosno, obiteljskim nadimcima izvedenima iz njih.

¹⁶⁸ Bit će predstavljene drugom prigodom u drugome radu.

Ista pojava (tendencija neutralizacije fonoloških osobitosti govora u prezime-nima te konzervacija fonoloških i prozodijskih osobitosti govora u obiteljskim na-dimcima) primijećena je u primjerima nepravih nadimaka: *Xòrvat* prema *Hurvôti*; *Ivâncič* prema *Jivôncičevi*; *Zlâtar* prema *Zlatôruvi* itd.

6.4. Morfonološke alternacije

Proučavanjem fonologije govora zapaža se provedba sljedećih glasovnih pro-mjena:

1) palatalizacija

Od većine imenica posvojni pridjevi tvore se dodavanjem nastavka *-uf* na nez-mijenjenu osnovu [bez obzira na palatalni (npr. *Matjôšuf*, *Frâncuf*, *Tônčuf* itd.) ili nepalatalni (npr. *Jôžekuf*, *Pêtruf*, *Štêřuf*, *žûpnikuf*) dočetak]. Međutim, za obli-ke obiteljskih nadimaka (koji su također posvojni pridjevi) bitna je razlika izme-đu palatalne i nepalatalne osnove jer se ovisno o njoj dodaju sufiksi *-uvi* ili *-evi* (npr. *Bzikuvi*, *Glavôkuvi*, *Mesôruvi*, *Štôrguvi* prema *Bôbetičevi*, *Žûnževi*, *Piskričevi*, *Štêřevi* itd.). Međutim, to pravilo nije provedeno dosljedno, stoga nalazimo iznim-ke (npr. *Báčuvi*, *Íčuvi*). Sufiks *-ef* uvjetuje i palatalizaciju osnove. Pritom se na-dimcima s dočekom (*-ec < -æc*) palatalizirala osnova (npr. *Babîncevi*, *Žurôncevi*, *Jakôpcevi*, *Kôšcevi*, *Krôjncevi*, *Mûšcevi*, *Smôlcevi* itd.), a obiteljskim nadimcima kojima osnova završava slijedom vokala (koji nije *e*) i šumnika *c* dodan je nastav-ak *-uvi*, pa se osnova nije palatalizirala (npr. *Cičuvi*, *Stričuvi*).

Dio imenica (one koje završavaju na *-ica*) posvojne pridjeve tvori sufiksom *-in*. On uvjetuje palatalizaciju samo onih imenica (pa i imênâ) čija osnova zavr-šava glasom *c* (npr. *Maričîn*, *Drâgîčîn* itd.), dok se imenice čije osnove završava-ju drugim glasovima ne mijenjaju (npr. *Micîkin*). To potvrđuje i obiteljski nadi-mak *Mâjčîkinî*.

2) izostaju rezultati druge palatalizacije

U skladu s ukupnošću leksika, i u obiteljskim nadimcima potvrđen je izosta-nak rezultata druge palatalizacije, a to se, među obiteljskim nadimcima, najbolje vidi u imeničkim oblicima: *Fîštrekî*, *Xizakî*, *Jôvekî*, *Lênekî*, *Mêljankî*, *Titekî*, *Zgrîskî*, *Zmâzekî* itd.

3) alternacije konsonanata uvjetovane ispadanjem nepostojanoga *e*:

a) jednačenje po zvučnosti: *Gŕkčevi*, *Zgrîskî*

b) jednačenje po mjestu tvorbe: *Kôšcevi*

c) anticipacija *j* pred *n* u refleksu glasa *n ispred opstruenta (čime se dobiva slijed *jn*): *Jedâjnkuvi*, *Krôjncevi*.

4) analoško obezvučenje konsonanata prema finalnome ograničenju distribu-cije zvučnih fonema

U nekim leksemima zbog analogije dolazi do obezvučivanja i izvan apsolutnoga kraja riječi (npr. u kosim padežima). Iako su takvi primjeri uglavnom apelativi posuđeni iz njemačkoga jezika, nalazimo ih i među imenima, pa i u jednome primjeru obiteljskoga nadimka: *Jäkyp̃inuf* (< *Jäkyp*, <G *Jäkypa*)¹⁶⁹.

6.5. Morfološka analiza

6.5.1. Analiza s obzirom na gramatički broj

Osnovni je pojavni oblik obiteljskoga nadimka plural, što odražava poimanje obitelji kao zajednice više jedinki. Odnosi li se obiteljski nadimak na pojedinca, rabi se njegov singularizirani oblik.

6.5.2. Analiza s obzirom na vrstu riječi

Obiteljski nadimci u istraživanim govorima mogu biti **imenice** i **poimeničeni pridjevi**.

Imenički obiteljski nadimci tvorbeno mogu biti *izvedeni* (npr. *Lěnek̃i*, *Rõk̃iĉ̃i*, *Zmázek̃i*) i *neizvedeni* (npr. *Žurõnc̃i*, *Lûkaĉ̃i*). Isključivo u imeničkome obliku dolaze rijetki obiteljski nadimci (bez obzira na motivaciju), npr. *Lûkaĉ̃i*, *Zmázek̃i*. Kao osnovni, pluralni likovi, nastaju pluralizacijom početnih leksema, dok pri imenovanju pojedinca dolaze kao singularizirani pridjevski oblici.

Pridjevski obiteljski nadimci tvorbeno mogu biti *izvedeni* ili *neizvedeni*.

a) *izvedeni* obiteljski nadimci:

Ovoj skupini pripada većina prikupljenih obiteljskih nadimaka. Na osnove dodani su sufiksi *-uṽi*, *-eṽi* / *-äṽi*, *-ĭnj̃i*, *-ĭñuṽi*, *-ñi*, *-sk̃i* pri referiranju na cijelu obitelj, odnosno, morfološki prilagođene varijante sufikasa pri tvorbi singulariziranih likova, ovisno o nositeljevu spolu.

b) *neizvedeni* obiteljski nadimci:

Postoje i obiteljski nadimci koji su poimeničeni pridjevi po svojim morfološkim karakteristikama, ali nisu nastali dodavanjem sufikasa, npr. *Vělk̃i*.

Neke obitelji mještani identificiraju jednako često i poimeničenim pridjevskim i imeničkim obiteljskim nadimcima motiviranima istom osnovom, dakako, rabeći njihovu pluralnu formu (npr. *Beděkuṽičeṽi* ili *Beděkuṽičiĉ̃i*; *Žurõnc̃eṽi* / *Žerõnc̃eṽi* ili *Žurõnc̃i*; *Xrvátičeṽi* ili *Xrvátičiĉ̃i*; *Májciñuṽi* ili *Májciñi*; *Rõk̃ičeṽi* ili *Rõk̃ičiĉ̃i*; *Smólčeṽi* ili *Smólciĉ̃i*; *Zgr̃isk̃i* ili *Zgr̃isk̃uṽi* itd.). Najčešće su takvi obiteljski nadimci motivirani prezimenom, ali nalazimo i druge primjere: *Pukõpiĉ̃i* ili *Pukõpiĉeṽi*; *Xlěbari*

¹⁶⁹ Primjerice, riječ je o leksemima: *f̃b̃ant*, <f̃b̃antV> < njem. *Verband* 'povez'; *g̃ajñk*, <g̃ajñkV> < njem. *Gang* 'hodnik'; *gr̃unt*, <gr̃untV> < njem. *Grund* 'imanje'; *Pr̃ěl̃uk*, <Pr̃ěl̃ukV> 'Prelog'; *št̃ant*, <št̃antV> < njem. *Stand* 'stand' itd. Obezvučeni glas proteže se kroz cijelu paradigmu (za razliku od, primjerice, ishodišnoga njemačkoga jezika u dijelu primjera, gdje je obezvučenje prisutno samo u oblicima imenice bez nastavka (*der Verband* prema *die Verbände*)).

ili *Xlěbaruvj* itd. Češću uporabu pridjevskoga lika obiteljskoga nadimka ispitanici opravdavaju činjenicom da u većini obitelji (kuća) živi nekoliko nositelja ili nositeljica istoga spola. U takvoj situaciji imenički oblik za identifikaciju ne bi bio dovoljan, stoga se u dvoimenskoj formuli najprije ističe *ime* kao osnovni nosilac značenja, a pridjevski lik obiteljskoga nadimka pruža dodatnu informaciju o pripadnosti obitelji.

Samo u poimeničenome pridjevskom obliku javlja se većina obiteljskih nadimaka s osobnim imenom u osnovi, npr. *Bláguvj*, *Blažimuvj*, *Íčuvj*, *Nočijevj*, *Pišťuvj*, *Rókuvj*, *Titekuvj*, *Vilčijevj* itd.

6.5.3. Osvrt na deklinaciju

Deklinacija obiteljskih nadimaka ovisi o pripadnosti vrsti riječi. Pridjevski se oblici (i pluralni i singularizirani) dekliniraju po zamjeničko-pridjevskoj deklinaciji kao oblici određenoga vida pridjeva, a imenički se (pluralni) likovi dekliniraju po imeničkoj *a*-deklinaciji.

U nastavku donesen je primjer paradigme sklonidbe obiteljskih nadimaka:

lik	pridjevski			imenički			
	mn.	jd.	jd.	mn.	jd.	jd.	
broj	m. r.			ž. r.			
rod	m. r.			ž. r.			
primjer paradigme sklonidbe ob. nad.	N	<i>Matōļevj</i>	<i>Matōļef</i>	<i>Matōļeva</i>	<i>Ľûkačj</i>	*	*
	G	<i>Matōļevj</i>	<i>Matōļevuga</i>	<i>Matōļeve</i>	<i>Ľûkačj</i>	*	*
	D	<i>Matōļevam</i>	<i>Matōļevum</i>	<i>Matōļevj</i>	<i>Ľûkačam</i>	*	*
	A	<i>Matōļeve</i>	<i>Matōļevuga</i>	<i>Matōļevu</i>	<i>Ľûkače</i>	*	*
	V	<i>Matōļevj</i>	<i>Matōļef</i>	<i>Matōļeva</i>	<i>Ľûkačj</i>	*	*
	L	<i>Matōļevim</i>	<i>Matōļevum</i>	<i>Matōļevj</i>	<i>Ľûkačaj</i>	*	*
	I	<i>Matōļevamj</i>	<i>Matōļevim</i>	<i>Matōļevum</i>	<i>Ľûkačamj</i>	*	*

* Jedninski oblici toga tipa nadimaka pridjevske su strukture pa se u skladu s time i sklanjaju (npr. *Ľûkačef*, *Ľûkačeva*...).

7. Zaključak

U svim trima naseljima obuhvaćenima terenskim istraživanjem obiteljske nadimke možemo definirati kao relativno nasljednu antroponimijsku kategoriju pluralne forme koja se rabi u neslužbenoj komunikaciji u seoskoj sredini.

Njihov kontinuitet od davnina i među samim se nositeljima veže uz jasniju i precizniju identifikaciju i diferencijaciju stanovnika (posebice među nositeljima istoga prezimena).

Starost obiteljskih nadimaka reflektira se kroz nekoliko prizmi:

1. Svi prikupljeni primjeri nadimaka u potpunosti se uklapaju u konzervativni fonološki, morfološki te tvorbeni sustav ovih govora.
2. Obiteljski nadimci odražavaju tradicionalni način života u seoskoj sredini, npr. razvoj obiteljskih zajednica (difuzija širokih obiteljskih zajednica), patrijarhalnost, važnost obitelji i porodice, stara imena (njihove varijante i tvorbeni obrasci), stara prezimena, spomen na tradicijska zanimanja, obrte i aktivnosti, prisjećanje društvenih navika i gastronomskih preferencija te, naravno, nježnost i bliskost u maloj sredini gdje se svi dobro poznaju.
3. Kontekstualizirani u točno određeni prostor, reflektiraju interakciju stanovništva unutar samoga sela, cijele općine, ali i šire: uz većinske hrvatske elemente, u ponekim primjerima u sloju posuđenica, kroz taloge njemačkoga i mađarskoga jezika, odaje se kontakt s tuđim jezicima i kulturama.

Svaki od navedenih obiteljskih nadimaka, dakako, odnoseći se na same nositelje, često zrcali njihove individualne životne sudbine i putove te tako pokazuje da i u modernome vremenu tradicija opstaje u ovim naseljima.

Ubrzan životni ritam, koji podrazumijeva mobilnost, češće i brojnije kontakte u ambijentu gdje je sve manje bitan čovjek, a sve više broj, ugrožava tradiciju obiteljskih nadimaka, baš kao i negativan trend u kretanju broja stanovništva. Stoga ovaj pokušaj obrade¹⁷⁰ obiteljskih nadimaka u Svetome Đurđu, Obrankovcu i Prilešu doživljam kao poticaj za daljnja detaljna terenska istraživanja spomenutoga kraja, jer...

»*Nemoguće je razumjeti vlastitu tradiciju ako je ne povežeš s ostalima.*«
(John Searle)

Literatura

- ADANIČ, JANJA. 2009. *Ledinska in hišna imena v občini Turnišče*. (diplomski rad, URL: <http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=8840>, pregledano: 1. prosinca 2012.).
- ANIĆ, VLADIMIR. 1991. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
- ANIĆ, VLADIMIR; GOLDSTEIN, IVO. 1999. *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Novi Liber.

---

¹⁷⁰ Ovom prigodom zahvaljujem svojim informantima, mentorici dr. sc. Ankici Čilaš Šimpraga te recenzentima na poticaju, pomoći, uputama, vrijednim savjetima i ispravicima, kojima su mi omogućili konačno oblikovanje ovoga rada.

- BARAC GRUM, VIDA. 1994. Idiom Klanjca u svojim specifičnostima. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik*, 20, Zagreb, 5–18.
- BARIĆ, EUGENIJA. 1981. *Rusinska prezimena. Četrta jugoslovska onomastična konferenca*, Ljubljana, 225–233.
- BELAJ, VITOMIR. 1983. Oblikovanje seoskih naselja oko Ludbrega. *Ludbreg*, Ludbreg: Narodno sveučilište Ludbreg, 219–225.
- BELOVIĆ, STJEPAN. 2008. *Zavičajni sentimenti*. Ludbreg: Pučko otvoreno učilište Dragutin Novak.
- BELOVIĆ, STJEPAN; BLAŽEKA, ĐURO. 2009. *Rječnik govora Svetog Đurđa: rječnik ludbreške Podravine*. Zagreb: Učiteljski fakultet.
- BENZON, IVANA. 2003. Obiteljski nadimci u Vranjicu kod Splita. *Čakavska rič*, XXXI, 1–2, Split, 165–188.
- BJELANOVIĆ, ŽIVKO. 1979. Obiteljski nadimci u sjevernoj Dalmaciji. *Onomastica Jugoslavica*, 8, Zagreb, 75–92.
- BJELANOVIĆ, ŽIVKO. 1988. *Antroponimija Bukovice*. Split: Književni krug.
- BJELANOVIĆ, ŽIVKO. 1993. Dva srodna tipa tvorbe u antroponomastici. *Folia onomastica Croatica*, 2, Zagreb, 25–46.
- BLAŽEKA, ĐURO; NYOMÁRKAY, ISTVÁN; RÁCZ, ERIKA. 2009. *Mura menti Horvát táj-szótár. Rječnik pomurskih Hrvata*. Budapest: Tinta Könyvkiado.
- BRAČIĆ, ALEKSANDRA. 2008. *Ledinska in hišna imena v izbranih krajih občine Podlehnik*. (diplomski rad, URL: <http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=7243>, pregledano: 1. prosinca 2012.).
- BUTURAC, JOSIP. 1990. *Župa Sveti Đurđ*. Zagreb: Zagrebačka tiskara.
- CVETNIĆ, Marija; CVETNIĆ, BRANKA. 1994. Nadimci: poruke kulturologu (osobni i obiteljski nadimci u Mraclinu). *Studia ethnologica Croatica*, 6, Zagreb, 79–84.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA. 2006. *Antroponimija i toponimija Promine*. (doktorski rad u rukopisu).
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA. 2006. Obiteljski nadimci u Promini. *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb, 39–69.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA. 2011. Osobni nadimci u seoskoj sredini na primjeru Promine. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 21–48.
- DEBELJAK, STJEPKO. 1911. Nadimci u okolini Sv. Ivana na Zelini. *Zbornik za narodni život i običaje*, 16, Zagreb.
- DZS = Državni zavod za statistiku. URL: <http://www.dzs.hr>, pregledano: 1. prosinca 2012.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 1993. Međimurski obiteljski nadimci od osobnih imena. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik*, 19, Zagreb, 81–91.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 1994. Međimurski obiteljski nadimci. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik*, 20, Zagreb, 31–66.

- FRANČIĆ, ANĐELA. 2002. *Međimurska prezimena*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 2005. Hungarizmi u međimurskim prezimenima. *Na brzu ruku skupljeni skup / Lukač, Stjepan* (ur.). Budimpešta: Hrvatska samouprava Budimpešte, 153–162.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 2011. Osobna imena u Rječniku varaždinskoga kajkavskog govora Tomislava Lipljina. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 381–391.
- GRIVEC, BARBARA. 2010. *Ledinska in hišna imena v izbranih naseljih občin Ormož*. (diplomski rad, URL: <http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=15065>, pregledano: 1. prosinca 2012.).
- HER = ANIĆ, VLADIMIR; BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA; GOLDSTEIN, IVO; GOLDSTEIN, SLAVKO; JOJIĆ, LJILJANA; MATASOVIĆ, RANKO; PRANJKOVIĆ, IVO. 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.
- HORVAT, JOŽA. 2010. Fonološki opis i leksik govora Svetoga Đurđa. (diplomski rad u rukopisu)
- HORVAT, JOŽA. 2011. Vokalizam i prozodija govora Svetoga Đurđa. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 17, Zagreb, 81–107.
- HORVAT, JOŽA. 2012. Iz morfologije govora Svetoga Đurđa: imenice *a*-deklinacije. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 38/2, Zagreb, 251–294.
- KUŠTIĆ, NIKOLA. 1993. O semantičkom sadržaju i tvorbi obiteljskih nadimaka u gradu Pagu. *Folia onomastica Croatica*, 2, Zagreb, 79–98.
- LIPLJIN, TOMISLAV. 2002. *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*. Varaždin: Garestin.
- LONČARIĆ, MIJO. 1981. Prilog tvorbi živih imena u kajkavskom narječju. *Četrta jugoslovska onomastična konferenca*, Ljubljana, 341–352.
- LONČARIĆ, MIJO. 1996. *Kajkavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga.
- LOZANO ALLUEVA, FRANCISCO JAVIER. 2012. *Estudio de los apodos familiares de Blesa (Teruel)*. (članak, URL: http://www.blesa.info/cul_apodos_Blesa%28Lozano%29.pdf, pregledano: 21. prosinca 2012.).
- Mali slikovni rječnik zavičajnoga govora Žabna, Odre, Stupna, Sela i Grede*. Sela: Osnovna škola Sela. 2005.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA. 1993. Elementi drugog sustava u nadimku. *Folia onomastica Croatica*, 2, Zagreb, 57–66.
- ORAIĆ RABUŠIĆ, IVANA. 2009. Fonološki opis Šemnice Donje. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 35, Zagreb, 257–279.
- Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika*. Skopje: MANU. 1983.
- PETRIĆ, HRVOJE. 2010. Popis kućedomaćina (obveznika podavanja župnicima) u Komarničkom arhidakonatu 1659. godine. *Podravina*, IX, 17, Koprivnica, 166–185.

- PUJADAS MUÑOZ, JOAN JOSEP; COMAS D'ARGEMIR, DOLORES. 1989. *Antroponimia altoaragonesa*. (članak, URL: dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/2366884.pdf, pregledano: 1. prosinca 2012.).
- RHJ = *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“. 2000.
- ROGIĆ, PAVLE. 1955. Lična i porodična imena u jeziku. *Rad*, 303, Zagreb, 211–231.
- SEKEREŠ, STJEPAN. 1973.–1974. Slavonski porodični nadimci. *Onomastica Jugoslavaica*, 3-4, Zagreb, 141–151.
- ŠATOVIĆ, FRANJO; KALINSKI, IVAN. 2012. *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga prigorskoga govora Zagrebečkoga Čerja*. Sv. Ivan Zelina: Pučko otvoreno učilište Sv. Ivan Zelina.
- ŠEKLI, MATEJ. 2008. *Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici*. Ljubljana: ZRC SAZU.
- ŠIMUNDIĆ, MATE. 2006. *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Matica hrvatska.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 1982. Razvitak imenske formule u Hrvata. *Onomastica Jugoslavaica*, 9, Zagreb, 283–293.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 1985. *Naša prezimena*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 2003. Nadimci u Hrvata. *Govor*, XX, 1–2, Zagreb, 421–429.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 2009. *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
- VAJS, NADA; BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA. 2002. Zoonimi u hrvatskim prezimenima. *Folia onomastica Croatica*, 11, Zagreb, 223–238.
- VEČENAJ, IVAN; LONARIĆ, MIJO. 1997. *Rječnik govora Gole*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ. 2005. Nacrt za vidonjsku antroponimiju. *Folia onomastica Croatica*, 14, Zagreb, 147–177.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ. 2006. Dobranjska prezimena i nadimci. *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb, 191–216.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ. 2010. Obiteljski nadimci u Pučišćima na otoku Braču. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 36/2, Zagreb, 345–367.
- VIRČ, INES. 2008. Obiteljski nadimci u Zasadbregu. *Folia onomastica Croatica*, 17, Zagreb, 169–183.
- VRANIĆ, STANKO. 2010. *Tak se govori(le) pri nas*. Čakovec: Zrinski d.d.
- VUKOVIĆ, SINIŠA. 2006. Antroponimija Vrisnika. *Čakavska rič*, XXXIV, 1–2, Split, 203–221.
- ZNIKA, MARIJA. 1999. Obiteljski nadimci u Podravskim Podgajcima. *Folia onomastica Croatica*, 8, Zagreb, 201–216.

Prilog: Popis obiteljskih nadimaka u Svetome Đurđu, Obrankovcu i Prilesu (s prezimenima na koja se odnose)

Sveti Đurđ

OBITELJSKI NADIMCI	PREZIMENA
<i>Babīnčevī</i>	Petrošanec
<i>Bāxatuvī</i>	Sačer
<i>Bānekuvī</i>	Bahat
<i>Biškupuvī</i>	Namjesnik
<i>Blažekuvī</i>	Kišić, Mikulić, Stančin
<i>Blažīnūvī</i>	Mikulić
<i>Bōbetičevī</i>	Pongrac
<i>Bzīkuvī</i>	Kraus, Tkalec, Pongrac, Tišljar
<i>Cīcuvī</i>	Markovčić
<i>Cīganī</i>	Bogdan, Oršoš, Oršuš
<i>Čušīnūvī</i>	Gerić, Tkalec
<i>Žānūvī</i>	Bahat, Sinković
<i>Žurōnčevī / Žerōnčevī; Žurōncī</i>	Hajdinjak, Kovačić
<i>Fārufska</i>	Hladnić
<i>Fāšjenkuvī</i>	Bahat
<i>Fēr kuvī</i>	Špoljarić
<i>Fīkōlāvī / Fīkōl'evī</i>	Horvat
<i>Glavōkuvī</i>	Preskočil, Tkalec
<i>Gōlūbīčevī</i>	Naranda
<i>Gulumbōrūvī</i>	Košćak
<i>Xābekuvī</i>	Gomaz
<i>Xabjānūvī</i>	Vađunec
<i>Xambōrūvī</i>	Košćak
<i>Xīvātīčevī</i>	Tkalec
<i>Jākupīnūvī</i>	Kovačić
<i>Jūrasuvī</i>	Pirc
<i>Kapūstuvī</i>	Markovčić
<i>Krōjnčevī</i>	Petak, Premec
<i>Kuščōkuvī</i>	Kovaček, Pajtak

<i>Kuv̇čev̇i</i>	Novosel
<i>K'uzmanuv̇i</i>	Krušelj
<i>Łudbijev̇i</i>	Kovač
<i>Łukač̇i</i>	Rendić
<i>Łuk̇čev̇i</i>	Kapusta, Namjesnik
<i>Majċinuv̇i</i>	Mikulić, Radiković
<i>Maṫl'ev̇i</i>	Kovač, Kovačić
<i>Meṡṙuv̇i</i>	Bohnc
<i>Muščev̇i</i>	Stančin
<i>Náčev̇i</i>	Habjanić
<i>Pavl̇ičev̇i</i>	Kovaček, Kraus
<i>Pel̇ingeruv̇i</i>	Horvat, Petak
<i>Ṗinteruv̇i</i>	Blagaj, Pongrac
<i>Ṗistuv̇i</i>	Kosi
<i>Pl̇ontekuv̇i</i>	Kraljić
<i>Pòłsk̇i</i>	Orlović
<i>Puk̇opičev̇i</i>	Blažic
<i>Pùškaričev̇i</i>	Špoljarić
<i>Ṙok̇ičev̇i</i>	Špoljarić
<i>Sáčev̇uv̇i</i>	Jakopović
<i>Ṡekseruv̇i</i>	Bahat
<i>Ṡinekuv̇i</i>	Bahat
<i>Sl̇amekuv̇i</i>	Stančin
<i>Sl̇uv̇ēnċi</i>	Jerebić
<i>Sṁolčev̇i; Sṁolċi</i>	Gomaz, Horvat, Pirc, Premec
<i>Sṫajnkuv̇i</i>	Belović, Čanaki, Horvat, Sinković
<i>Stṙičuv̇i</i>	Kovaček
<i>Ṡušev̇i</i>	Hajdinjak, Ivačić, Meštrovic, Piljak
<i>Šṅajderuv̇i</i>	Bahat, Stančin
<i>Šṫerčev̇i</i>	Horvat, Međimorec
<i>Šṫorguv̇i</i>	Novačić
<i>Ṫuksuruv̇i</i>	Grgec
<i>V̇el̇k̇i</i>	Bahat
<i>V̇incekuv̇i</i>	Jakopović, Sačer
<i>Zv̇uṅđṙuv̇i</i>	Bahat

Obrankovec

OBITELJSKI NADIMCI	PREZIMENA
<i>Bàčuvj</i>	Petak
<i>Blažinuvj</i>	Šalgaj
<i>Žūnževj</i>	Lipić
<i>Fištrekuvj</i>	Juras
<i>Gunàričevj</i>	Hajdinjak
<i>Xabùnekuvj</i>	?
<i>Xlèbarj; Xlèbaruvj</i>	Horvatić
<i>Íčuvj</i>	Križanić
<i>Jakõpčevj</i>	Horvat, Ribar
<i>Kūkuruvj</i>	Šmer
<i>Kòvačičevj</i>	Namesnik
<i>Līpičevj</i>	Šalgaj
<i>Nòčijevj</i>	Novačić
<i>Petrušõnčevj</i>	Vručina
<i>Rõkijčevj</i>	Namjesnik
<i>Ròkuvj</i>	Martinec
<i>Sabõlujv</i>	Sorić
<i>Sàčervj</i>	Bobetić
<i>Tukseruvj</i>	Oreški
<i>Zmàzekj</i>	Gomaz

Priles

OBITELJSKI NADIMCI	PREZIMENA
<i>Bacõnijevj</i>	Šoltić
<i>Bedèkuvjčij; Bedèkuvjčevj</i>	Balažinec
<i>Blàguvj</i>	Sermek
<i>Bòbetičj, Bòbetičevj</i>	Blagaj
<i>Žyrīnuvj</i>	Gomaz
<i>Fištrekuvj</i>	Kovač, Šestak
<i>Xabjànujv</i>	Kovač

<i>Xadõrjevij</i>	Hadari, Kežman
<i>Xižakuvij</i>	Kovačić, Novosel
<i>Jãmbrušičevij</i>	Premec
<i>Jedãjnkuvij</i>	Stančin
<i>Jòvekuvij</i>	Bedeković
<i>Kapùstuvij</i>	Marković
<i>Kãtičevij</i>	Petak
<i>Kòsuvij</i>	Premec
<i>Kus̃eruvij</i>	Lazar
<i>Křčnij</i>	Petak
<i>Kuvõčevij</i>	Krušec, Kovačić
<i>Lènekij</i>	Magdalenić
<i>Mãjčikij</i>	Zlatar
<i>Matõlevij</i>	Krušelj
<i>M̃eljankij; M̃eljankuvij</i>	Bačani, Prtenjača
<i>Nõmesnikuvij</i>	Dobrovoljska, Hrastić
<i>Petõkuvij</i>	Ilijavec
<i>Piskričevij</i>	Kovaček
<i>Pištekuvij</i>	Struški
<i>Rõkijčij; Rõkijčãvij</i>	Rak
<i>Sẽlnij</i>	Petak
<i>Sẽrmekuvij</i>	Marković
<i>Stvuriteļuvij</i>	Hrastić
<i>Šalgõjevij</i>	Arnoš, Sukanec
<i>Šãnduruvij</i>	Horvat
<i>Šm̃eruvij</i>	Kancijan
<i>Tìtekuvij</i>	Horvatić
<i>Vãčìnuvij</i>	Florenino
<i>Vìlčijevij</i>	Petak
<i>Zgrìskij; Zgrìskuvij</i>	Arnoš, Šalgaj

De la antroponimia de ludbreška Podravina: Los apodos familiares en Sveti Đurđ, Obrankovec y Priles

Resumen

La introducción del estudio de los sistemas antroponímicos de Sveti Đurđ, Obrankovec y Priles se basa en la clasificación de las fórmulas onímicadas usadas en la comunicación formal e informal. El cuerpo del trabajo consta de dos partes en las que se presenta el análisis lingüístico de 121 apodos familiares registrados durante la investigación. La primera parte se centra en el análisis semántico-motivacional y estructural de los apodos, mientras que en la segunda se interpretan sus rasgos fonológicos y morfológicos. El índice de los apodos con sus apellidos correspondientes se presenta en el anexo al final del artículo.

Habiendo reconocido la información lingüística y extralingüística que se refleja en ellos, concluimos que los sobrenombres familiares son una categoría antroponímica en forma plural relativamente hereditaria, que está relacionada con el contexto comunicativo informal de los ambientes rurales.

Todos los apodos estudiados manifiestan su tradición y continuidad, así como su importancia sociocultural y antropológica. Ellos concuerdan con los arcaicos sistemas fonológicos, morfológicos y estructurales del habla, y reflejan el estilo tradicional de vida (desde el desarrollo de las comunidades familiares, el significado de la familia, el patriarcado, los antiguos nombres o apellidos, el recuerdo de las antiguas profesiones y oficios, hasta la afectividad y el cariño reflejados en un ambiente pequeño donde todos se conocen). Asimismo, contextualizados en un espacio concreto, reflejan la interacción y los contactos tanto en el pueblo y dentro del municipio, como fuera de sus límites (lo cual se nota en los elementos croatas (los mayoritarios) y en los elementos provenientes del alemán y del húngaro).

Esperamos que este estudio sobre los apodos familiares de Sveti Đurđ, Obrankovec y Priles sea una motivación para nuevas investigaciones detalladas de la antroponimia de la región, porque...

“Es imposible entender la propia tradición, si uno no la vincula con las demás.” (John Searle)

Ključne riječi: Sveti Đurđ, Obrankovec, Priles, imenske formule u službenoj i neslužbenoj komunikaciji, obiteljski nadimci, semantičko-motivacijska i tvorbena analiza, fonološka i morfološka analiza

Key words: Sveti Đurđ, Obrankovec, Priles, nominal formula in the official and unofficial communication, family nicknames, semantic-motivational and formation analysis, phonological and morphological analysis